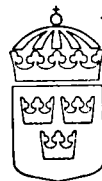

Regeringens proposition

1987/88:82

om en ny kontrollordning för elektrisk materiel, m. m.

Prop.
1987/88:82

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bilogade utdrag ur regeringsprotokollet den 4 februari 1988 för de åtgärder och de ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Thage G Peterson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas en ny kontrollordning för elektrisk materiel samt föreslås vissa därav föranledda ändringar i bl. a. lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar (ellagen).

Förslagen har sin bakgrund dels i den översyn av reglerna inom området teknisk provning och kontroll som de senaste åren pågått inom regeringskansliet, dels i den översyn av kontrollordningen för elektrisk materiel som gjorts i syfte att åstadkomma en anpassning till den ordning som tillämpas inom den gemensamma marknaden, E.G. Förslagen bygger på förslag som redovisats i betänkandet (Ds I 1986: 1) Effektivare kontroll och underlättad handel – förslag till nya regler för kontroll av elektrisk materiel.

Enligt nuvarande bestämmelser om kontroll av elektrisk materiel i Sverige måste huvuddelen av de elektriska produkter som säljs till allmänheten vara provade och typgodkända av SEMKO, Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB, som är riksprövplats för elektriska artiklar. Produkter som godkänts "S-märks".

Enligt förslaget öppnas möjlighet för tillverkare och importör att – som alternativ till SEMKO-kontroll med åtföljande "S-märkning" – utföra motsvarande kontroll vid vissa andra med SEMKO samarbetande provningsinstitutioner eller att själv utföra denna kontroll, som i så fall övervakas av SEMKO. Kravet på typgodkännande av SEMKO ("S-märkning") ersätts med ett krav på registrering före marknadstillträdet. Kontrollen av de produkter som finns på marknaden kommer att förstärkas.

I propositionen föreslås vissa ändringar i ellagen i anslutning till den nya kontrollordningen. Förslagen innebär bl. a. att tillsynsmyndigheter får ut-

ökade befogenheter och att regler om registrering som förutsättning för överlåtelse m. m. av elartiklar införs. En sanktionsavgift införs för den som inte följer reglerna om registreringskyldigheten.

Prop. 1987/88:82

Ändringarna i ellagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1988. Den nya kontrollordningen planeras att införas successivt fr. o. m. den 1 juli 1989.

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsråden Peterson och Dahl

Proposition om en ny kontrollordning för elektrisk materiel, m. m.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Peterson anför.

Regeringen har i prop. 1987/88:66 formulerat förslag till vissa riktlinjer för Sveriges medverkan i det västeuropeiska integrationsarbetet. Bl. a. föreslås att regeringen skall medverka i EFTA:s och EG:s arbete för att skapa ökad rörlighet med varor, tjänster, människor och kapital i Västeuropa. Med detta för ögonen bör regeringen bl. a. arbeta för att en gemensam marknad upprättas i Västeuropa.

Ett konkret exempel på strävanden i denna riktning har varit elområdet, där EG redan i april 1984 aktualiserade frågan om EFTA-länderna skulle vara beredda att anpassa sina regler till det s. k. lågspänningsdirektivt som reglerar kontrollen av elektrisk materiel inom EG.

Schweiz, Österrike och Norge har redan beslutat sig för att i princip göra en sådan anpassning. I Finland har nyligen med detta syfte lagts fram ett utredningsförslag om ändrade regler.

I Sverige föranledde EG:s förfrågan att en särskild utredare tillkallades med uppgift att se över det svenska regelsystemet för kontroll av elmateriel. Översynen skedde också mot bakgrund av den allmänna översyn av regelsystemet inom området teknisk provning och kontroll som jag senast redovisat i proposition 1986/87:8 om handel med ädelmetallarbeten och om bestämning av volym och vikt. Utredarens förslag, (Ds I 1986:1) Effektivare kontroll och underlättad handel, har efter remissbehandling överarbetats inom regeringskansliet. Bl. a. har överläggningar skett med Norge och Finland, vilka resulterat i att den ordning jag kommer att redovisa i sina huvuddrag är gemensam för Sverige och Norge.

Syftet med den kontrollordning jag nu kommer att redovisa är att anpassa kontrollen till den ordning som råder inom EG med bibehållen nivå vad gäller elsäkerhet och konsumentskydd.

Förslaget innebär en oförändrad kravnivå vad gäller elsäkerhet. Där emot öppnas alternativ till den nuvarande obligatoriska typkontrollen vid SEMKO, Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB. Alternativen bygger i huvudsak på redan fungerande internationella arrangemang för samarbete mellan kontrollorgan i olika länder. Mitt förslag innebär också att statens energiverks roll som ansvarig myndighet förstärks. Vidare innebär förslaget en utökad kontroll av de produkter som finns på markna-

den samtidigt som sanktionsmöjligheterna mot de tillverkare och importörer som bryter mot reglerna förstärks.

Prop. 1987/88:82

Statsråden Peterson och Dahl anmäler sina förslag. Anförandena redovisas i underprotokollen för industri- resp. miljö- och energidepartementet.

Statsrådet Peterson hemställer att regeringen i en proposition förelägger riksdagen vad han och statsrådet Dahl anført för de åtgärder och de ändamål som de har hemställt om.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena anført för de åtgärder och de ändamål som de hemställt om.

Regeringen beslutar att de anföranden och förslag som redovisas i underprotokollen skall bifogas propositionen som *bilagorna 1* och *2*.

Industridepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 februari 1988

Föredragande: statsrådet Peterson

Anmälan till proposition om en ny kontrollordning för elektrisk materiel, m. m.

1 Inledning

Utredningen om kontroll av elektrisk materiel har i betänkandet (Ds I 1986:1) Effektivare kontroll och underlättad handel föreslagit nya regler om kontroll av elektrisk materiel. En sammanfattning av betänkandet liksom utredarens lagförslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1:1*. Utredningen tillsattes mot bakgrund av handelspolitiskt motiverade strävanden att med bibehållande av de höga svenska säkerhetskraven anpassa Sveriges och andra EFTA-länders regler om sådan kontroll till den procedurordning som gäller inom den Europeiska Gemenskapen (EG) enligt det s. k. lågspänningsdirektivet (Low Voltage Directive, LVD). Bakgrunden var en förfrågan från EG till EFTA-länderna inom ramen för det fördjupade och utvidgade samarbete mellan EG och EFTA som förutsätts i den s. k. Luxemburgdeklarationen från år 1984. Motsvarande utredningar har skett i övriga EFTA-länder med kontroll liknande den svenska.

Sveriges Industriförbund, Sveriges Elektroindustriförening och Sveriges Mekanförbund har i skrivelse till regeringen tagit upp konsekvenser för svensk industri av att stå utanför EG:s lågspänningsdirektiv.

Översynen av de svenska kontrollreglerna ansluter till de åtgärder för att förenkla och modernisera kontroll genom teknisk provning som har vidtagits de senaste åren och som bland annat inneburit en ny lagstiftning på området (prop. 1985/86:27, NU 8, rskr. 96, SFS 1985:1105).

Det förslag till ändrad ordning för kontroll av elektrisk materiel som nu har utarbetats, efter remissbehandling och efterföljande beredning, innebär vissa modifieringar av utredningsförslaget men grundar sig på detta. En förteckning över remissinstanserna och en sammanfattning av remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1:2*. Beredningen har skett under medverkan av närmast berörda organ. Också på nordisk nivå har det förekommit överläggningar, som har resulterat i att Sverige och Norge har nått samstämmighet i fråga om ny kontrollordning. Denna innebär ett förenklat tillträde till marknaden för elmateriel. Den svenska elsäkerheten bibehålls på en hög nivå. Den förstärkning av kontrollen som sker i en del avseenden bör leda till en bättre elsäkerhet.

Förslaget innebär en viss modernisering av den svenska kontrollordningen samtidigt som möjligheterna till europeiskt samarbete blir bättre.

Prop. 1987/88:82
Bilaga I

Innan förslaget presenteras är det lämpligt att placera in frågan i det större sammanhang som EG-EFTA-samarbetet på området kontroll genom teknisk provning utgör. Jag vill därför inledningsvis lämna en kort beskrivning av detta område.

2 Kontroll genom teknisk provning

Syftet med statlig produktkontroll är normalt att farliga produkter inte skall komma till användning. Det bör understrykas att sådan kontroll endast är en av många faktorer som påverkar produkternas faktiska säkerhet. Det grundläggande ansvaret i detta hänseende vilar på tillverkare och importörer. Inom EG införs nu lagregler om strikt produktansvar. En lagstiftning om detta övervägs också i Sverige. Lämpligt utformade sanktioner är också faktorer av stor betydelse. Att företagen har ett starkt egenintresse av att produkterna är säkra påverkar naturligtvis behovet av och utformningen av den statliga kontrollen. Jag återkommer strax till detta.

Produktkrav anges ofta i standarder. Med *standard* avses en regel som innehåller problemlösningar för återkommande tillämpning och som har utarbetats i samförstånd mellan berörda intressenter och fastställts av ett erkänt organ. Även dokumentet som innehåller regeln brukar kallas standard. Organ som fastställer standarder kallas *standardiseringsorgan*. Standarder och standardiseringsorgan finns på såväl nationell som internationell nivå. Standarder är alltid frivilliga överenskommelser och standardiseringsorgan är som regel enskilda organ med oberoende ställning. Av särskilt intresse i detta sammanhang är produktstandarder, som innehåller tekniska specifikationer för angivna produkter. En produktstandard kan innehålla såväl krav på egenskaper som provningsmetoder för att kontrollera att kraven är uppfyllda.

Standardiseringsverksamheten tillkom ursprungligen för industrins behov och har mycket stor betydelse för industri och handel. Dess funktion har dock efter hand vidgats. Myndigheter anknyter i ökande utsträckning till standarder i sina bestämmelser om farliga produkter. Man talar då om *hänvisning till standard*, som kan göras på olika sätt. Standarden som sådan behåller alltid sin karaktär av frivillig överenskommelse. Strävandena att harmonisera bestämmelser mellan olika länder har i hög grad ökat standardiseringens betydelse för myndigheter och andra offentliga organ. Dessa deltar aktivt i både nationellt och internationellt standardiseringsarbete. Inte minst det sistnämnda är viktigt, eftersom nationella standarder i stor utsträckning bygger på internationella.

En viss provning och kontroll utför tillverkare normalt själva frivilligt av kvalitetsskäl. En sådan kontroll brukar kallas egenkontroll. Allt eftersom kvalitetsaspekten har ökat i betydelse har inom industrin avancerade system för kontroll av produktionen byggts upp. Ibland ställs krav på tillverkare att styrka kvaliteten hos sina produkter. Detta kan ske genom s. k.

certifiering av överensstämmelse, i fortsättningen kallad certifiering. Därmed menas att ett fristående organ efter kontroll intygar att produkten överensstämmer med standard eller annat regelgivande dokument. Normalt förutsätter detta provning av produkten. Överensstämmelse verifieras med ett intyg eller märke. Certifieringsverksamheten är privaträttslig.

Tillverkaren kan också själv utfärda ett motsvarande intyg, som då får innebörd av en garanti. Detta kallas *försäkran om överensstämmelse*. En ofta använd term är också *tillverkardeklaration*. Också tillverkardeklarationer förutsätter föregående provning och kontroll, men då av tillverkaren själv. Denne kan givetvis inte garantera att produkten uppfyller kraven i en standard utan att ha genomfört den provning som standarden förutsätter.

I Sverige förekommer ofta offentligrättslig kontroll av farliga produkter. Vilken omfattning och utformning en sådan kontroll får beror på flera faktorer, bland annat hur vanliga och hur farliga produkterna är. En avvägning måste också göras mellan behovet av kontroll och kostnaderna för kontrollen. Här ligger att kontrollen bör utformas så rationellt som möjligt och inte vara mer ingripande än som motiveras av säkerhetsnivån. Det finns många kontrollformer att välja mellan. Inte minst viktigt är att utnyttja företagens egenkontroll. Myndighetskontroll kan ofta med fördel ske som övervakning av egenkontroll (jfr prop. 1985/86:27 s. 8). Utvecklingen mot att, där så är möjligt, hellre övervaka tillverkarens egenkontroll och produktionsapparat än att i särskild ordning kontrollera de färdiga produkterna är logisk och produktsäkerhetshöjande. Internationellt sker en tydlig utveckling i denna riktning.

Med *provning* menar man en undersökning för att bestämma en eller flera egenskaper hos ett objekt. Provning dokumenteras i ett provningsprotokoll med mätdata eller i en provningsrapport, som förutom mätdata innehåller något utlåtande. Med *kontroll* avses en undersökning för att undersöka om ett objekt beträffande en eller flera egenskaper fyller ställda krav. Kontrollen utförs ofta med hjälp av provning. Resultaten från provning av en produkt jämförs då med de egenskapskrav som gäller, varefter kontrollen mynnar ut i ett ställningstagande huruvida produkten uppfyller kraven eller inte.

Den kontroll genom teknisk provning som här avses är sådan som staten har bedömt nödvändig på områden där särskilda risker föreligger. Staten ställer då upp särskilda krav på produkters eller anläggningars egenskaper och kräver också en kontroll av att egenskaperna är uppfyllda.

Statens krav på produkter till skydd för liv, hälsa, miljö, egendom m. m. kommer normalt till uttryck i rättsregler av olika slag. Ofta ställs även upp krav på en offentligrättslig kontroll genom provning för att produkten skall få användas eller säljas. Det betyder att en myndighet – eller ett annat organ på statens vägnar – kontrollerar och med ett särskilt beslut verifierar att produkten uppfyller ställda krav. Man talar då om *myndighetsgodkännande*.

Offentligrättslig kontroll kan ske innan en produkt tas i bruk eller senare. Ibland sker en återkommande kontroll under användningstiden. I sådana fall kontrolleras alla exemplar av produkten. För massproducerade artiklar – t. ex. elektrisk materiel – sker kontrollen vanligen som *typkontroll* av

enstaka exemplar. Kontrollen gäller då konstruktionen och garanterar inte att produkterna på marknaden får samma utförande. En typkontroll kompletteras därför ofta med *typefterkontroll*. En sådan kan ske i samband med *övervakning av tillverkningskontroll* eller i samband med *marknadskontroll*. Sistnämnda kontroll görs i efterhand på produkter som finns på marknaden och handhas normalt av en tillsynsmyndighet med befogenhet att ingripa i olika avseenden.

Inom EG kan man se en strävan att begränsa de offentligrättsliga inslagen i sådan provning och kontroll som föregår marknadsföring av produkter. Det yttersta ansvaret för att inga farliga produkter finns på marknaden har den enskilda staten, som måste ha medel för att se till detta. Däremot skall statlig generell "förhandskontroll" innan produkterna förs ut på marknaden undvikas. Det betyder dock inte att provning och kontroll före marknadsföringen kan underlåtas. Tvärtom förutsätter EG:s nya metod, som jag strax återkommer till, att det vid marknadsföringen på visst sätt skall ha verifierats att säkerhetskraven är uppfyllda. Detta kan ske på olika sätt och vad som skall gälla för olika produkter bestäms närmare i varje direktiv. Huvudprincipen är att produkter som inte har tillverkats enligt standard skall ha kontrollerats av ett utomstående kvalificerat provningsorgan, medan tillverkaren i fråga om produkter som tillverkats enligt standard skall kunna välja mellan tillverkardeklaration och certifiering. Jag har tidigare nämnt att den praktiska skillnaden mellan ett myndighetsgodkännande och en certifiering inte behöver vara stor. Av grundläggande betydelse är dock principen att obligatorisk kontroll av utomstående så långt som möjligt bör undvikas och förbehållas högriskprodukter.

Tillverkardeklaration skall således vara tillåten i så många fall som möjligt. En tydlig tendens är emellertid att någon form av insyn hos en tillverkare från något kontrollorgan, t. ex. i form av övervakning av tillverkarens kvalitetskontroll, ofta kommer att krävas för att denne skall få utnyttja tillverkardeklaration som verifieringsmetod.

Särskilt stor betydelse har standardiseringsverksamheten fått i det europeiska harmoniseringsarbetet. Inom EG har utarbetats en ny metod ("new approach") för harmonisering av regler inom särskilda produktområden. Karaktäristiskt för den nya metoden är att som bindande rättsregler gäller tämligen allmänt hållna krav, som *presumeras* vara uppfyllda om produkten är tillverkad enligt harmoniserad standard. I sak betyder detta att uppgiften att utarbeta tekniska specifikationer för produkterna överlämnas till de europeiska standardiseringsorganen CEN (Comité Européen de Normalisation) och CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique), med vilka EG har träffat särskilda avtal. I CEN och CENELEC deltar även Sverige och övriga EFTA-länder och EFTA har nyligen träffat motsvarande avtal med dessa organ.

För att samspelet mellan föreskrifter och standarder skall fungera väl krävs att myndigheterna följer och i behövlig omfattning också aktivt deltar i standardiseringsarbetet.

Myndigheterna kan således i sin offentligrättsliga verksamhet på olika sätt utnyttja den privaträttsliga standardiseringsverksamheten, bl. a. i syfte att åstadkomma internationellt harmoniserade regler om olika produkter.

På motsvarande sätt kan myndigheterna utnyttja kontroll som sker i form av privaträttsliga certifieringar. Certifieringar får därmed särskilda rättsverkningar. Så är fallet när i EG:s nya metod standarder presumeras uppfyllda rättsliga krav. Även staten får därigenom ett direkt intresse av att certifieringsverksamheten utförs korrekt. Produktcertifiering av mass-tillverkade artiklar innefattar typkontroll och ofta även tillverkningskontroll och typefterkontroll. Om kraven i en föreskrift är desamma som i en standard – vilket ofta är fallet – blir skillnaden mellan myndighetsgodkännande och certifiering uteslutande formell, eftersom det är precis samma faktiska kontroll som utförs. I många länder, bl. a. England och Tyskland, har certifieringsverksamheten av tradition utnyttjats i samhällets intresse för en stor del av sådan kontroll som i Sverige utmynnar i ett myndighetsgodkännande.

Den s. k. kontrollformsutredningen (I 86:01) har nyligen avslutat sitt arbete med att kartlägga den pågående internationella utvecklingen inom området kontroll genom teknisk provning och bedömer eventuella konsekvenser av denna utveckling för Sveriges del. Utredningen överlämnar i dagarna sitt betänkande (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan.

3 EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning

Sedan samtliga tullar mellan EG- och EFTA-länderna är borta, har ansträngningarna i ökad omfattning riktats mot de icke-tariffära handelshindren. Vid ett ministermöte i april 1984 drogs riktlinjer upp i den s. k. Luxemburgdeklarationen för fördjupat och utvidgat samarbete inom och vid sidan av frihandelsavtalen. Som särskilt angelägna områden nämndes harmonisering av standarder och tekniska föreskrifter samt undanröjande av tekniska handelshinder.

Betydelsen av dessa riktlinjer underströks ytterligare vid ett möte mellan statsministrarna för EFTA-länderna i maj 1984. Där framhölls bl. a. att ett område som borde ges en bredare omfattning var ömsesidiga godkännanden av provnings- och certifieringsresultat. Vikten av EG/EFTA-samarbete på området kontroll genom teknisk provning har sedan dess understrukits vid flera tillfällen, senast vid ministermötet i Interlaken i maj 1987.

De politiska viljecytringarna har följts upp dels genom regelbundna möten på hög tjänstemannanivå mellan EFTA-länderna och EG-kommissionen, dels genom möten på expertnivå. Det är i detta sammanhang som EG till EFTA-länderna ställt frågan om de senare skulle vara beredda att anpassa sina regler om kontroll av elektrisk materiel till en procedurordning likartad med den som gäller inom EG enligt det s. k. *lågspänningsdirektivet (LVD)* från år 1973. Från EG framhölls att exportvillkoren till EG var förmånligare än till EFTA, eftersom de flesta EFTA-länderna krävde nationella myndighetsgodkännanden före marknadsföringen. Enligt LVD, som tjänade som förebild vid utarbetande av EG:s nya metod, presumeras

produkter tillverkade enligt standarder uppfylla direktivets allmänt hållna säkerhetskrav. Verifiering av att produkten uppfyller kraven i standarden kan ske genom certifiering eller tillverkardeklaration.

Ett led i arbetet med att möjliggöra ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat utgörs av att åstadkomma harmoniserade former för hur produktkrav skall verifieras. Om provning och kontroll måste upprepas när produkter säljs över gränserna försvåras handeln. Därför söker man åstadkomma att provning och kontroll endast behöver ske i ett land, normalt tillverkningslandet. Detta förutsätter att andra länder godtar denna provning och kontroll. Det har dock visat sig svårt att skapa fungerande system för ömsesidigt godtagande beroende på att många förutsättningar måste vara uppfyllda för att i ett land företagen provning och kontroll godtas i ett annat land. Som jag senare kommer att redovisa finns just på elmaterielområdet exempel på sådana system som Sverige är anslutna till.

Lättast är att godta varandras provningsresultat. Vad som här krävs är att man är säker på att provningen utförs på samma sätt och att provningsprotokollen innehåller korrekta mätdata. Den grundläggande förutsättningen är att det finns ett förtroende för provningsresultaten i dessa hänseenden. Detta försöker man åstadkomma med olika förtroendeskapande åtgärder. Ett viktigt instrument är de system för ackreditering av provningslaboratorier som nu snabbt håller på att byggas upp i många länder. Inom EG har nu tagits fram allmänna kriterier för provningslaboratorier, tillgängingssättet vid bedömning av laboratorier, ackrediteringsorgan, certifieringsorgan och tillverkardeklarationer. Dessa kriterier kan väntas bli europeiska standarder. Ett praktiskt samarbete och erfarenhetsutbyte mellan berörda organ är också väsentligt. Det karaktäristiska för de områden där det nu finns fungerande internationella system för ömsesidigt godtagande är just att de berörda organen samarbetar på sådant sätt.

Svårare är att åstadkomma ömsesidigt godtagande av kontrollresultat. Eftersom provningsresultat i dessa fall ligger till grund för kontrollbeslutet, krävs först och främst förtroende för provningen. Dessutom måste för att en utomlands gjord kontroll av där gällande produktkrav skall medge marknadstillträde i det egna landet ytterligare förutsättningar vara uppfyllda. *Produktkraven* måste vara harmoniserade så att beslutet innebär att kraven i det egna landet är uppfyllda. *Verifikationsreglerna* måste vara harmoniserade så att den aktuella verifikationsformen godtas i båda länderna. *Förtroende för verifikationerna* behövs också så att man är säker på att kontrollen gjorts på ett objektivet sätt.

4 Teknisk provning och kontroll inom elområdet

På elmaterielområdet har en långtgående harmonisering av produktkraven skett. Samma regler gäller i stort sett i Sverige och övriga EFTA-länder som i EG. Vissa nationella särkrav förekommer dock. Harmoniseringen har skett inom ramen för standardiseringsverksamheten på området, framför allt spelar det internationella standardiseringsorganet IEC och det

europiska CENELEC en viktig roll. De svenska föreskrifterna om provning av elektrisk materiel anknuter i mycket stor utsträckning till standarder. För svenska standarder på elområdet svarar SEK (Svenska Elektriska Kommissionen), som är medlem i CENELEC och IEC.

EG:s förfrågan gäller en harmonisering av verifikationsformerna, där reglerna i Sverige och de flesta övriga EFTA-länderna skiljer sig markant från vad som gäller enligt LVD.

På elmaterielområdet förekommer flera väl fungerande arrangemang för ömsesidigt godtagande av provnings- och kontrollresultat. Man har då lyckats skapa det nödvändiga förtroendet mellan de berörda organen. Arrangemang inom elmaterielområdet har inom EG utpekats som förebilder för arbetet med att åstadkomma ömsesidigt godtagande av provnings- och kontrollresultat. Enligt LVD skall medlemsländerna utse särskilda kontrollorgan, vars kontrollbeslut och märkning skall godtas inom EG. Det har i andra fall hittills varit omöjligt för kontrollorgan utanför EG att formellt inordnas i ett sådant EG-arrangemang. På elmaterielområdet finns dock provningsöverenskommelser, där även certifieringsorgan inom EG deltar. Dessas kontrollbeslut kan därigenom grundas på provningsresultat också från organ utanför EG. LVD skiljer sig från liknande direktiv på det sättet att produkterna märks med nationella märken och inte med det gemensamma EG-märke som utnyttjas för många produkter.

5 Gällande kontroll av elsäkerhet i Sverige

I Sverige får viss elektrisk materiel (närmare angiven i föreskrifter från statens energiverk) inte försäljas eller användas utan föregående provning och godkännande av SEMKO. Sådant materiel skall förses med s.k. "S-märkning", "S-märket" tillhör SEMKO och är skyddat enligt kollektivmärkeslagen (1960:645). Provningsplikten gäller i huvudsak materiel för hem och hushåll och installationsmateriel för lågspänning. Denna avgränsning sammanhänger med hur kontrollen i stort av elsäkerheten är ordnad i Sverige.

Den grundläggande lagstiftningen för kontrollen av elektrisk materiel återfinns i ellagen. Denna lag innehåller inga direkta bestämmelser om elsäkerhet, även om de risker som är förknippade med elanvändning ligger till grund för lagens bestämmelser om krav på tillstånd i olika avseenden och ansvar för skada. I stället finns i lagen (15 §) generella bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda vidare föreskrifter om vissa objekt samt om ansökningsavgifter. I bemyndigandet anges endast de objekt som föreskrifterna får omfatta. Någon angiven nivå eller begränsning vad gäller kraven på elsäkerhet anges inte. De objekt som omfattas av bemyndigandet är elektriska anläggningar, anordningar som är avsedda att anslutas till sådana anläggningar, elektrisk materiel samt elektriska installationer. Bemyndigandet omfattar således hela distributionsnätet från generering ända ut i enskilda byggnader inkl. elektrisk materiel som ansluts till elnätet.

Med stöd av detta bemyndigande har regeringen utfärdat flera förord-

ningar med bestämmelser som syftar till elsäkerhet. Av intresse här är främst förordningen (1957:601) om elektriska starkströmsanläggningar (starkströmsförordningen) samt förordningen (1977:585) om elektrisk materiel m. m. Starkströmsförordningen gäller elektriska starkströmsanläggningar, varmed menas anläggningar för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom. Den innehåller ett allmänt bemyndigande för statens energiverk att utfärda närmare föreskrifter om utförande och skötsel av sådana anläggningar. Energiverket har också utfärdat sådana föreskrifter, starkströmsföreskrifterna (STEV-FV 1985:1). Där finns vissa allmänna bestämmelser som också berör provningspliktig materiel.

Förordningen om elektrisk materiel m. m. gäller anordningar som är avsedda att anslutas till starkströmsanläggningar och elektrisk materiel som är avsedd att användas i eller vid sådana anläggningar. Enligt förordningen får energiverket föreskriva att anordningar eller materiel inte får användas, innehas, saluföras, upplåtas eller förvärvas utan särskild förhandskontroll. Energiverket får också meddela andra föreskrifter som är påkallade från säkerhetssynpunkt. Enligt energiverkets föreskrifter om kontroll av viss elektrisk materiel (STEV-FV 1985:4) gäller provningsplikt i fråga om viss uppräknad materiel ur följande huvudgrupper: strömförsörjningsdon, teleteknisk och elektronisk materiel, elektrisk ljusarmatur och tillbehör, elektriska kyl- och värmeapparater, hushållsapparater, verktyg m. m., elektrisk installationsmateriel, elektrisk materiel för fotografering och visning av bilder och elektriska stängselapparater.

Enligt förordningen (1985:1107) om riksprövplatser och auktoriserade provplatser m. m. är SEMKO riksprövplats för – med vissa undantag – elektrisk materiel som är avsedd att anslutas till elektrisk starkströmsanläggning med en systemspänning av högst 1000 V samt elektrisk materiel som är avsedd att användas i eller vid en sådan anläggning. SEMKO, som varit riksprövplats alltsedan år 1977, ägs till 51 procent av staten och till resterande del av Svenska Elverksföreningen och Svenska Brandförsvarsföreningen. Företaget finansieras helt genom avgifter från kontrollverksamheten. Provingen vid SEMKO sker enligt föreskrifter från förutom statens energiverk bl. a. arbetarskyddsstyrelsen, statens strålskyddsinstitut och statens planverk. Myndighetsuppgiften att besluta i kontrollärendena om materiel skall godkännas eller inte har delegerats till SEMKO från statens energiverk i energiverkets föreskrifter om godkännande av viss elektrisk materiel vid SEMKO (SIND-FS 1981:1).

Kontrollen hos SEMKO sker nästan uteslutande som typkontroll av enstaka exemplar. En sådan kontroll gäller konstruktionen av produkten. Det åligger innehavaren av ett tygodkännande att själv se till att varje levererat exemplar överensstämmer med det godkända. Kontroll av att detta uppfylls kan ske i form av tillverkningskontroll och typefterkontroll. Tillverkningskontroll förekommer endast beträffande två produktslag. Typefterkontrollverksamheten har en tämligen ringa omfattning och uppgår till omkring fem procent av den totala provningsverksamheten. SEMKO:s typefterkontroller skall omfatta materiel som tygodkänts av SEMKO. Dock påträffas därvid också produkter på marknaden som inte

är godkända. Typefterkontrollen tjänar således även som marknadskontroll och brukar också benämnas så. En viss marginell marknadskontroll utförs även av statens energiverk och statens elektriska inspektion. Tillsynsverksamheten på arbetsmiljöområdet kan i viss mån också fungera som en sådan kontroll.

Produktkrav och provningsmetoder återfinns i av energiverket fastställda "Provningsbestämmelser". Dessa bygger huvudsakligen på harmoniserade produktstandarder för elektrisk materiel. Produktstandarderna innehåller säkerhetskrav även i andra avseenden än elsäkerhet. Krav från andra myndigheter måste också inarbetas i standarden, eftersom ingen svensk standard utfärdas som strider mot en bindande svensk föreskrift. Även andra myndigheter än energiverket måste därmed aktivt delta i standardiseringsarbetet. "S-märkningen" betyder i nu avsedda fall att alla standardens krav har bedömts uppfylla så att materielen uppfyller gällande säkerhetskrav med hänsyn till såväl elektriska som andra risker.

Provningsplikten gäller som nämnts i huvudsak elektrisk materiel för hem och hushåll och installationsmateriel för lågspänning. För elsäkerheten i övrigt finns kontroll i annan ordning. Enligt starkströmsförordningen utövas tillsyn över starkströmsanläggningar av företrädare för statens energiverk eller statens elektriska inspektion (SEI), vilken är en regionalt organiserad myndighet under energiverket. Tillsynsmännen besiktigar anläggningar och har befogenhet att besluta om säkerhetsåtgärder. På arbetsmiljöområdet kompletterar SEI yrkesinspektionen när det gäller elsäkerhetsfrågor. Gränsdragningen dem emellan har grundats på praktiska överväganden, eftersom det är svårt att dra en klar gräns mellan å ena sidan elektriska risker, som i första hand avser brand och elchock, och å andra sidan övriga risker. Samarbetet mellan SEI och yrkesinspektionen fungerar väl.

Kraven på elsäkerhet i arbetslivet ställs i energiverkets starkströmsföreskrifter och kontrolleras genom den tidigare beskrivna kontrollorganisationen. Av stor betydelse i arbetslivet är det skyddsansvar som arbetsgivare har enligt arbetsmiljölagen (1977:1160). Denne skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall. För maskiner, redskap m. m. som används i arbetslivet kan arbetarskyddsstyrelsen föreskriva kontroll genom provning. Av energiverket föreskriven provningsplikt finns för flyttbara elverktyg och för elektrisk installationsmateriel. Elinstallatörerna får genom denna bevis för att artiklar som de använder har typrovats. Att materiel som kan användas i arbetslivet också kan göras provningspliktig enligt arbetsmiljölagen har knappast medfört några praktiska avgränsningsproblem. Som nämnts omfattar standarder som ligger till grund för SEMKO-provningen också andra säkerhetskrav än sådana som gäller ren elsäkerhet.

6 Läget i Danmark och EFTA-länderna

Ett kontrollsystem motsvarande det svenska har sedan gammalt funnits även i de övriga nordiska länderna. Danmark har efter inträdet i EG

anpassat reglerna enligt lågspänningsdirektivet, vilket bl. a. innebär att den obligatoriska statliga förhandskontrollen av varje produkt har avskaffats. I Norge och i Finland har liksom i Sverige frågan om ändring av de gällande kontrollordningarna utretts, i syfte att uppnå en anpassning till EG-reglerna. Överläggningar har skett mellan Sverige, Norge och Finland för att undersöka möjligheterna till en samordnad lösning. Överläggningarna har lett till att Sverige och Norge nu är beredda att lägga fram i huvudsak samma förslag till ändrad kontrollordning. I Finland har nyligen presenterats ett utredningsförslag, som avviker från det svensk-norska. I övrigt kan nämnas att Schweiz under sommaren 1987 antagit ett förslag till en ändrad kontrollordning som innebär att den obligatoriska förhandskontrollen till en del ersätts med en registreringsplikt för farliga produkter. Österrike har sedan tidigare ett system utan obligatorisk förhandskontroll.

7 Lågspänningsdirektivet inom EG

För EG-länderna gäller som jag tidigare redovisat LVD från år 1973. Detta innehåller vissa gemensamma bestämmelser i fråga om all elektrisk materiel som är konstruerad för användning vid en spänning mellan 50 och 1 000 volt växelström. Dess avgränsning är inte helt klar. Enligt ett EG-dokument från år 1981 täcker det i stort sett konsumentprodukter och materiel konstruerad för att användas inom dessa spänningsgränser, inkl. hushållsapparater, handverktyg, belysningsmateriel, elektriska ledningar, kablar samt viss installationsmateriel. Direktivet gäller alla säkerhetsaspekter för denna utrustning inkl. skydd mot mekaniska risker.

Enligt LVD skall alla produkter som uppfyller elva allmänt formulerade "säkerhetsmål" få säljas om detta verifieras på i direktivet angivet sätt. Produkter som är tillverkade enligt vissa standarder presumeras uppfylla säkerhetsmålen. Myndigheterna inom EG kan således inte ställa krav som strider mot en sådan standard utan att få bevisbördan för att standarden inte uppfyller säkerhetsmålen. Att produkterna motsvarar dessa standarder kan bekräftas genom märke eller certifikat som visar överensstämmelse utfärdat av ett av medlemsstaten utpekat certifieringsorgan eller genom tillverkarens deklARATION. Märkena, certifikaten och deklARATIONerna erkänns av alla medlemsländer och tillåter saluförande och fri handel av produkterna. Produkter som inte är tillverkade enligt standard kan visas ändå uppfylla säkerhetskraven genom rapport från ett utpekat kvalificerat provningsorgan. I fråga om marknadskontrollen gäller att varje land avgör hur och i vilken utsträckning denna skall utföras. En åtgärd som innebär att man begränsar saluförande eller fri handel kan endast vidtas med stöd av EG:s säkerhetsklausul. En sådan åtgärd kan endast vidtas av en myndighet och bevisbördan för åtgärdens förenlighet med Rom-fördraget faller på denna myndighet.

8 Överenskommelser om ömsesidigt godtagande av provnings- eller kontrollresultat

Prop. 1987/88:82
Bilaga 1

Som jag tidigare redovisat har SEMKO ingått en rad överenskommelser, som syftar till att förenkla kontrollprocedurerna. Härigenom skall elektriska artiklar inte behöva provas på nytt i alla länder där de används. Man skiljer mellan å ena sidan provningsöverenskommelser, som innebär att utländska provningsresultat läggs till grund för nationella godkännande- eller certifieringsbeslut och å andra sidan certifieringsöverenskommelser som innebär att en certifiering från ett land automatiskt gäller i övriga länder.

Som exempel på certifieringsöverenskommelser kan nämnas det s. k. HAR-avtalet, medan CB-, CCA- och EMKO-systemen är exempel på provningsöverenskommelser. CB-systemet (CB = Certification Board) ingår i IEC och är tillgängligt för alla länder. Det innebär i princip att CB-certifikat och provningskontroll utförs av ett medlemslands materielkontrollanstalt efter provning där. Tillverkaren kan sedan på basis av dessa dokument och provexemplar anhålla om certifiering eller nationellt godkännande vid annat medlemslands kontrollanstalt, som skall utfärda sådant godkännande på basis av certifikatet och eventuella tilläggsprov. Följande 20 länder är för närvarande medlemmar i systemet: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Israel, Italien, Japan, Nederländerna, Norge, Polen, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckoslovakien, Ungern, Västtyskland och Österrike.

CENELEC Certification Agreement (CCA) är ett avtal som omfattar tolv certifieringsorgan från de länder vilkas standardiseringsorgan är medlemmar i CENELEC. Endast ett certifieringsorgan per produktslag från varje land omfattas av avtalet. Avtalet innebär i korthet att en tillverkare kan lämna in sin produkt till vilken som helst av signatärerna för provning. Visar det sig vid provningen att produkten uppfyller CENELEC-standardens krav, utfärdas "Notification of Test Result" (NTR). Tillverkaren kan sedan lämna in dessa handlingar och provföremål till signatärerna i de länder där han vill ha sin produkt certifierad. Signatärerna certifierar produkten om handlingarna är i ordning och produkten uppfyller landets bestämmelser.

Inom Norden utarbetas gemensamma bestämmelser och överenskommelser inom EMKO, som är ett samarbetsorgan för de elektriska materielkontrollanstalterna i de nordiska länderna. EMKO-systemet innebär således att ett provningsresultat i något av de nordiska länderna kan läggas till grund för nationella godkännandebeslut i övriga nordiska länder utan någon ny provning av produkten.

9 Förslag till en ny kontrollordning

Förslaget till ny kontrollordning har som utgångspunkt att de höga svenska kraven på säkerhet inom elmaterielområdet står oförändrade. Det finns

förutsättningar för att Sverige och Norge kan följas åt när en sådan anpassning sker.

I Sverige har "S-märket" sedan gammalt stor genomslagskraft som en garanti för säkra elprodukter. Den nya ordningen innebär att "S-märket", som tillhör SEMKO, inte längre blir obligatoriskt utom för en mindre grupp högriskprodukter. Detta är en nödvändig följd av att vissa andra verifieringsmetoder än kontroll hos SEMKO öppnas. Att man kan utnyttja på annat håll företagens provning och kontroll som man har förtroende för medför emellertid också fördelar. En sådan försiktig öppning, som nu görs för alternativ verifiering behöver inte innebära några stora förändringar. Erfarenheten visar att även i EG-länderna förekommer certifiering vid det nationella certifieringsorganet i mycket stor utsträckning. Man kan även i Sverige räkna med att SEMKO i framtiden kommer att bli ett huvudalternativ när det gäller att visa att de svenska kraven är uppfyllda. "S-märkningen" får därmed även i fortsättningen mycket stor betydelse.

Förslaget till den nya kontrollordningen bygger på utredarens förslag men skiljer sig från detta i några betydelsefulla avseenden, bl. a. genom att användningen av tillverkardeklaration förutsätter samverkan med SEMKO. Borttagandet av obligatoriskt förhandsgodkännande vid SEMKO skall enligt den nya kontrollordningen ersättas med en registreringsplikt, en utökad marknadskontroll samt effektiva sanktioner för brott mot gällande föreskrifter. Energiverkets roll som säkerhetsansvarig myndighet skall vidare komma till tydligare uttryck. En klar åtskillnad bör därför göras mellan vissa uppgifter av myndighetskaraktär, som energiverket bör ansvara för, och SEMKO:s uppgifter som riksprövplats. Det betyder bl. a. att ansvaret för säkerhetstillsyn inkl. marknadskontrollen skall vila på energiverket.

Även om utredarens förslag i stora delar har fått ett positivt bemötande, har flera remissinstanser menat att förslaget behöver ändras eller modifieras. Några, bland dem LO, har avstyrkt. LO:s yttrande präglas av oro för vad en anpassning till EG kan innebära för arbetsmiljöområdet.

I anledning av kritiken vid remissbehandlingen har ärendet som nämnts beretts vidare inom regeringskansliet. Frågan har också varit föremål för överläggningar med Norge och Finland. Den kontrollordning som jag nu presenterar tillgodoser i väsentliga delar den kritik som utredningsförslaget har mött.

En fråga som tagits upp av arbetarskyddsstyrelsen och som har visst samband med LO:s remissvar gäller förslagets anknytning till arbetsmiljöområdet och dess effekter på arbetarskyddsstyrelsens möjligheter att utfärda föreskrifter inom sitt område. Jag vill understryka att några förändringar i detta avseende inte avses. Arbetarskyddsstyrelsens befogenheter påverkas således inte av förslaget.

Som nyss nämnts har LO uttryckt farhågor för vad en anpassning till EG kan innebära för svensk arbetsmiljö. Jag vill understryka att frågor som rör samordning av EG- och EFTA-regler på arbetsmiljöområdet från svensk sida måste bedömas med utgångspunkt i vad som är godtagbart enligt våra värderingar. Detta bör dock inte hindra en anpassning i fråga om kontrollen av elartiklar, som bedöms kunna ske med oförändrad eller till och med

högre elsäkerhet. Det bör dessutom beaktas att den internationella harmoniseringen gått mycket långt inom elsäkerhetsområdet och att det inte finns några större skillnader i sättet att se på risker och säkerhetsnivåer mellan olika länder.

Statsrådet Dahl kommer senare att anmäla de delar ur förslaget som kräver ändringar i ellagen. Det bör som hittills ankomma på regeringen att med stöd av bemyndigande i ellagen besluta om den närmare utformningen av kontrollordningen. Med tanke på frågans principiella betydelse bör dock riksdagen beredas tillfälle att ta del av förslaget till ny kontrollordning i sin helhet.

I följande avsnitt lämnas därför en sammanfattande redovisning av de viktigaste frågorna i förslaget till ny kontrollordning av elmaterial.

9.1 Kontrollordning m. m.

Mitt ställningstagande: Elmateriel skall för att få säljas, hyras ut, installeras eller användas uppfylla de säkerhetskrav som fastställs av föreskrivande myndigheter. Elmateriel utförd enligt svensk standard förutsätts uppfylla kraven.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt ställningstagande utom vad gäller avvikelser från svensk standard i föreskrift där frågan enligt utredaren bör underställas regeringen.

Remissinstanserna: Tillstyrker i allmänhet utredarens förslag. Några remissinstanser, bl. a. statens energiverk, Svenska elektrikerförbundet, SEMKO och arbetarskyddsstyrelsen avstyrker förslaget vad gäller underställning till regeringen av avvikande föreskrifter.

Skälen för mitt ställningstagande: Med stöd av ellagen skall det liksom hittills ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att ställa upp säkerhetskrav för elektrisk materiel.

Av stor vikt är att harmoniseringen av säkerhetskrav gentemot omvärlden därvid beaktas. Det betyder att stor restriktivitet bör iakttas med svenska särkrav på produkter som säljs över gränserna så att de måste tillverkas i ett särskilt utförande för användning i Sverige. Jag anser det dock inte nödvändigt att, som utredaren föreslagit, underställa regeringen frågan om svenska särkrav. Den författningsteknik som avses tillämpas är att i en förordning om elektrisk materiel fastställa relativt allmänt formulerade säkerhetskrav. Elmateriel utförd enligt svensk standard skall enligt förordningen förutsättas uppfylla dessa krav. En motsvarande princip används i EG:s nya metod. Att anknötning till standard görs på detta sätt kan underlätta överenskommelser om ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat. Som nämnts har harmoniseringen av produktkraven nått långt på elmaterielområdet. Svensk och europeisk standard överensstämmer i flertalet fall.

Jag vill i detta sammanhang också beröra frågan om svenskt deltagande i arbetet på att få en internationell samordning av regler som gäller säker-

hetskrav på produkter som säljs över gränserna och hur man skall kontrollera att dessa krav uppfylls. Sådant arbete pågår inom många områden och kan väntas få ökad betydelse i framtiden. För att kunna påverka resultaten från detta arbete är det viktigt att svenska myndigheter kommer in i det så tidigt som möjligt. Det internationella harmoniseringsarbetet gäller både formuleringen av allmänna säkerhetskrav och specificeringen av dessa i standarder. Jag vill understryka vikten av att berörda svenska myndigheter avväger sina resurser så att de kan följa och vid behov delta i sådant harmoniseringsarbete. Det är också viktigt att dessa resurser används där de gör bäst nytta.

Jag återkommer till denna fråga vad gäller elektrisk materiel vid min redovisning av finansieringen av den nu föreslagna kontrollordningen.

9.2 Kontrollformer och registrering

Mitt ställningstagande: För en begränsad grupp högriskprodukter bibehålls kravet på förhandsgodkännande. För den stora gruppen provningspliktig elmateriel i övrigt införs istället en registreringsplikt. Tillverkningskontroll kan komma att föreskrivas i särskilda fall. Statens energiverk faställer omfattningen av godkännande resp. registreringsplikt.

Registrering erhålls automatiskt för elmateriel som är frivilligt godkänd av SEMKO. För annan elmateriel krävs vid registrering följande dokument

- ett intyg om att elmaterielen uppfyller relevant svensk standard
- dokumentation som identifierar elmaterielen
- ett provningsprotokoll, utfärdat av provningsanstalt tillhörande EMKO-, CCA- eller CB-systemen som styrker intyget att svensk standard är uppfylld eller ett sådant provningsprotokoll av motsvarande innehåll utfärdat av tillverkare med avtal med SEMKO om egenprovning.

Elmateriel, som inte är tillverkad enligt svensk standard skall vara godkänd av SEMKO.

Utredarens förslag: Avviker från mitt ställningstagande vad gäller krav på förhandskontroll av högriskprodukter. Vidare finns i utredarens förslag inga formella krav på tillverkarkontroll och provningsorgan.

Vad gäller kontroll av tillverkningen föreslår utredaren att sådan generellt skall finnas för certifierade produkter.

Remissinstanserna: Tillstyrker i allmänhet förslaget. Några, bl. a. arbetarskyddsstyrelsen, LO och SEMKO avstyrker förslaget.

Flera remissinstanser vill behålla godkännandevånget för en väl definierad grupp från säkerhetssynpunkt kritiskt materiel.

Konsumentverket är negativt men menar att ett provningsintyg från andra laboratorier än SEMKO med tillräcklig kompetens skulle kunna vara ett acceptabelt alternativ till nuvarande ordning.

Skälen för mitt ställningstagande: En ny förordning om elektrisk materiel bör enligt min mening liksom hittills omfatta anordningar som är avsedda att anslutas till elektrisk starkströmsanläggning och elektrisk materiel. Produktkraven skall om möjligt anknytas till svensk standard. Produkterna bör delas in i tre grupper enligt följande.

– I fråga om en begränsad grupp högriskprodukter behålls kravet på förhandsgodkännande av SEMKO.

– För en stor grupp elartiklar införs en registreringsplikt som villkor för yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning. Registreringsskyldigheten bör i huvudsak motsvara de artiklar som nu är godkännandepliktiga. Vilka produkter som skall vara godkännande- resp. registreringspliktiga fastställs av statens energiverk. Registreringsförfarandet preciseras närmare i regeringsföreskrifter. En viss skärpning av kraven för registrering av icke "S-märkt" materiel görs i förhållande till utredarens förslag. Jag anser att följande villkor bör gälla för registrering.

1. Registrering erhålls automatiskt för elmateriel som är godkänd av SEMKO ("S-märkt"). Artiklar som inte är tillverkade enligt svensk standard skall vara godkända av SEMKO. För andra produkter finns, förutom SEMKO-kontroll, alternativa verifieringsformer enligt 2.

2. För icke SEMKO-kontrollerade artiklar krävs för registrering

a intyg från sökanden att artikeln uppfyller svensk standard,

b dokumentation som identifierar artikeln och

c provningsprotokoll utfärdat av provningsanstalt tillhörande EMKO-, CCA- eller CB-systemet, som styrker intyget enligt a, *eller* ett provningsprotokoll av motsvarande innehåll från en tillverkare som har ett särskilt avtal med SEMKO om egenprovning.

Vid registreringen bör kontrolleras att produkten är identifierad på ett tillfredsställande sätt och att föreskrivna intyg och provningsprotokoll finns med bland den ingivna dokumentationen. Någon teknisk granskning av underlaget ingår inte i kontrollen. Beslutet om registrering bör normalt kunna fattas omgående.

Ett viktigt inslag i kontrollordningen är att en registreringspliktig produkt inte skall få överlätas eller hyras ut om den inte är registrerad.

– För övriga elartiklar, dvs. de som inte skall förhandsgodkännas eller registreras, gäller enligt den nya ordningen inga särskilda kontrollkrav för marknadsföring. Det bör emellertid understrykas att även sådana artiklar måste uppfylla svenska säkerhetsföreskrifter.

Den nu redovisade ordningen innebär att kritik från flera remissinstanser av utredarens förslag har tillgodosetts.

För SEMKO:s och "S-märkningens" del får den nya ordningen följande konsekvenser beroende på vilken typ av produkter kontrollen avser.

Högriskprodukter med bevarad godkännandeplikt skall kontrolleras av SEMKO och därmed obligatoriskt "S-märkas". SEMKO:s kontroll utmynnar här i ett traditionellt myndighetsgodkännande.

Registreringspliktiga produkter, som är tillverkade enligt standard, kan men behöver inte kontrolleras av SEMKO. "S-märkningen" blir därmed inte obligatorisk. Produkter som inte är tillverkade enligt standard skall kontrolleras av SEMKO och därmed "S-märkas". I båda dessa fall ut-

mynnar SEMKO:s kontroll av att kraven är uppfyllda i ett beslut som till sin innebörd är en certifiering (intygande att produkten uppfyller svensk standard eller att den ändå uppfyller säkerhetskraven).

Andra produkter kan hos SEMKO liksom nu bli föremål för en helt frivillig certifiering gentemot standard. Sådana produkter får också "S-märkning".

Kontroll enligt de två förstnämnda fallen har rättsverkningar och omfattas därmed av lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. SEMKO förblir riksprövplats för samma område som tidigare.

Med ledning av bland annat de danska erfarenheterna från byte av kontrollordning utgår jag från att möjligheterna till "S-märkning" av registreringspliktig materiel kommer att utnyttjas i stor omfattning.

Den föreslagna ordningen bör kompletteras med effektiva sanktioner vid överträdelse av föreskrifterna om registrering. Statsrådet Dahl kommer senare denna dag att redovisa ett förslag i dessa avseenden.

9.3 Marknadskontroll

Mitt ställningstagande: Marknadskontrollen utökas.

Utredarens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt ställningstagande.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker utredarens förslag. Några remissinstanser har synpunkter på kostnaderna för marknadskontrollen. Några anser att SEMKO bör utföra kontrollen.

Skälen för mitt ställningstagande: Det grundläggande syftet med marknadskontrollen är att se till att det på marknaden inte förekommer bristfälliga elektriska artiklar som kan medföra olycksrisker. SEMKO utför för närvarande en viss marknadskontroll. Denna verksamhet, som har en tämligen ringa omfattning, utgör i dag den praktiskt taget enda kontrollen av elartiklar på marknaden. Dess syfte är att se till att serietillverkade anordningar och elektrisk materiel överensstämmer med typprovade och typgodkända exemplar av produkten. I likhet med utredaren anser jag att marknadskontrollen bör förstärkas.

Ansvar för marknadskontrollen faller enligt min mening helt naturligt på den huvudansvariga säkerhetsmyndigheten på elområdet, nämligen statens energiverk. Marknadskontrollen av materiel som är "S-märkt" bör kunna vara mer begränsad än beträffande övrig materiel, eftersom sådan materiel även i fortsättningen kommer att vara föremål för SEMKO:s typefterkontroll. Det betyder att marknadskontrollen i högre grad kan inriktas på sådan materiel där de största riskerna finns, t. ex. sådan som i dag skulle vara men inte är "S-märkt" och som i framtiden skulle vara men inte är registrerad.

Vid utförandet av kontrollen bör tillsynsmyndigheten kunna ta vara på de resurser som för närvarande främst finns hos SEMKO. Med en sådan

ordning kan en onödig resurssplittring undvikas och tillsynsverksamheten bedrivas på ett rationellt sätt.

En fråga som har tagits upp av utredaren gäller möjligheten att ålägga en tillverkare att återkalla farliga produkter från marknaden. Frågan har betydelse för produkter av nu aktuellt slag. Sådana återkallanden görs ibland frivilligt. Frågan har utretts av produktåterkallelsekommittén (H 1982:06), som nyligen avlämnat betänkandet (SOU 1987:24) Produktsäkerhetslag med ett förslag till lagstiftning i ämnet. Enligt förslaget skall marknadsdomstolen under vissa förutsättningar kunna utfärda ålägganden om produktåterkallelse.

Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Frågan om återkallelse av elektrisk materiel får tas upp i samband med beredningen av detta ärende.

9.4 Finansiering

Mitt ställningstagande: Kostnaderna för det föreslagna kontrollsystemet bör inte överstiga nuvarande nivå och bör täckas med avgifter.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt ställningstagande.

Remissinstanserna: Synpunkterna på förslaget hänför sig till storleken på de beräknade kostnader för kontrollordningen.

Skälen för mitt ställningstagande: Den nu redovisade ordningen innebär att avgifter som tas ut för registrering av elektriska anordningar och elektrisk materiel utöver själva registreringen och registerhållningen även finansierar bl. a. deltagande i internationellt harmoniseringsarbete, marknads kontroll och viss informationsverksamhet både hos energiverket och SEMKO.

Kostnaderna och intäkterna för detta bör redovisas via ett särskilt reservationsanslag till statens energiverk. De sammanlagda kostnaderna för det föreslagna kontrollsystemet bör inte överstiga nuvarande nivå.

Jag har erfärut att statsrådet Dahl avser att återkomma till regeringen beträffande finansiering av kontrollsystemet.

9.5 Övrigt

Den nya kontrollordningen påverkar bl. a. statens energiverks resursbehov och bör införas successivt med början från och med budgetåret 1989/90. Enligt förslaget bör det nuvarande kravet på förhandsgodkännande avvecklas successivt från den 1 juli 1989. Den nya kontrollordningen bör så långt som det är möjligt samordnas med motsvarande kontrollordning i Norge.

10 Hemställan

Prop. 1987/88:82

Bilaga 1

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle
att ta del av vad jag anfört om den nya kontrollordningen för
elektrisk materiel, m. m.

Sammanfattning intagen i betänkandet Ds I 1986: 1 Effektivare kontroll och underlättad handel Utredarens lagförslag (Ds I 1986: 1)

Sammanfattning

Mitt uppdrag

Mitt uppdrag har tillkommit efter en förfrågan från EG till EFTA-länderna om dessa skulle vara beredda att anpassa sina regler om kontroll av elektrisk materiel till en procedurordning likartad med principerna i det s. k. lågspänningsdirektivet (LVD). Frågan har ställts mot bakgrund av att exportvillkoren till EG är förmånliga på grund av frånvaron av godkännandeplikt.

Den svenska kontrollen sker för närvarande på så sätt att viss elmateriel, i huvudsak sådan som används för hem och hushåll och installationsmateriel för lågspänning, får säljas endast om den kontrollerats och godkänts av SEMKO, Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB, som är riksprövplats för elektrisk materiel. Kontrollen sker nästan uteslutande som typkontroll.

Min uppgift har varit att *dels* identifiera möjligheterna att med bibehållande av oförändrat höga svenska krav på säkerhet inom elmaterielområdet få till stånd en anpassning till LVD, *dels* lägga förslag om sådana åtgärder som är nödvändiga för en anpassning och som kan vinna bred uppslutning.

Kraven på anpassning gäller tre frågor av principiell karaktär nämligen

1. hur allmänt formulerade säkerhetskrav preciseras med hjälp av en speciell form att anknyta till standard,

2. hur kontrollen av produkter utformas,

3. hur kontrollresultat från ett land skall erkännas i andra länder.

Jag har inte funnit det vara möjligt att få till stånd en tillräcklig anpassning till principerna i LVD inom ramen för det nuvarande svenska systemet med bibehållande av kravet på förhandsgodkännande. Däremot har jag funnit att en anpassning till LVD kan göras samtidigt som den nuvarande elsäkerhetsnivån inte bara bibehålls utan t. o. m. förbättras. Jag föreslår ett nytt regelsystem som bygger på principerna i LVD.

Skäl för mitt förslag

Utgångspunkt för mina överväganden har varit säkerhetsfrågan. Produktsäkerhet upprätthålls med åtgärder av olika slag, varav den kontroll som min översyn gäller endast är en del. Det grundläggande ansvaret har tillverkaren som skall bygga in säkerhet i sina produkter vid såväl konstruktion som tillverkning. Olika statliga regler, som syftar till att hindra farliga produkter från att komma ut på marknaden kan avse egenskaps-

krav, kontroll, produktansvar och olika sanktioner som straff, försäljningsförbud och återkallande av farliga produkter från marknaden. Det är den samlade effekten av tillverkarnas egna säkerhetsåtgärder, statliga regler och andra faktorer såsom t. ex. allmänhetens medvetande om elektricitets risker som påverkar elsäkerhetsnivån. En helhetssyn på dessa faktorer är väsentlig för ställningstagandet till kontrollens utformning. Delarna i systemet måste verka i samma riktning, vilket bl. a. betyder att kontrollen bör utformas så att den stimulerar tillverkarnas eget produktsäkerhetsmedvetande och betonar deras produktsäkerhetsansvar.

Sverige har i internationell jämförelse en hög elsäkerhetsnivå. En analys av den nuvarande SEMKO-kontrollen visar emellertid att denna inte ger så goda säkerhetsgarantier som ofta hävdats. Min slutsats är att kontrollen av elektrisk materiel i Sverige behöver moderniseras och effektiviseras, oavsett de handelspolitiskt motiverade önskemålen om en anpassning till EG:s kontrollordning.

Den nuvarande svenska kontrollordningen har för det första sådan inriktning att den i praktiken kan minska tillverkarens ansvarskänsla och insikt om behoven att vidta produktsäkerhetshöjande åtgärder. Det är inte ovanligt att tillverkare skickar in en bristfällig produkt och avvaktar SEMKO:s anmärkningar. Ett slutligen erhållet typgodkännande betraktas ibland som en form av "avlatsbrev" beträffande säkerheten hos produkten. Vidare inriktas kontrollen ensidigt på produktens konstruktion. Säkerhetsbrister hos en produkt beror ofta på fel vid tillverkningen eller på att produktens konstruktion ändras. SEMKO:s kontroll av vad som händer med en produkt efter typgodkännandet har ringa omfattning. Nuvarande sanktioner är också ineffektiva. De mest effektiva åtgärderna har SEMKO åstadkommit utan författningsstöd.

Frånvaron av ett obligatoriskt statligt förhandsgodkännande är en av nyckelprinciperna i LVD och existensen av ett sådant har särskilt framhållits som ett handelshinder i EG:s förfrågan till EFTA-länderna. Förändringar med bibehållande av ett förhandsgodkännande kan i och för sig effektivisera den nuvarande kontrollen. Detta innebär emellertid inte en sådan anpassning till principerna i LVD att frihandelsintresset och EG:s önskemål tillgodoses.

En mer genomgripande förändring av kontrollordningen krävs därför. Den ordning jag föreslår bedömer jag både tillgodose EG:s önskemål och medföra en moderniserad och effektivare kontroll. Kostnaderna för kontrollen blir i stort sett oförändrade.

Förslaget till ny kontrollordning

Säkerhetskraven

Som rättsligt bindande regler skall gälla allmänt formulerade säkerhetskrav. Produkter som tillverkats i enlighet med svensk standard presumeras uppfylla dessa krav och får marknadstillträde. Ansvariga myndigheter har dock rätt att ifrågasätta och pröva om produkten är säker. Ansvariga myndigheter behåller rätten att fastställa säkerhetskrav. För att få till stånd

en lämplig avvägning mellan säkerhets- och harmoniseringsintressen skall myndigheterna vara skyldiga att underställa regeringen förslag till föreskrifter som inte är förenliga med internationellt harmoniserade säkerhetskrav.

Eftersom säkerhetskraven i myndigheternas föreskrifter för närvarande till mycket stor del bygger på och anknyter till harmoniserade standarder blir kraven på produkterna i praktiken desamma som enligt nuvarande ordning.

Kontrollen

Produktsäkerheten enligt LVD bygger på tillverkares och importörens skyldighet att före marknadsintroduktionen själva förvissa sig om att deras produkter uppfyller ställda säkerhetskrav. Mitt förslag innebär i likhet med LVD att alla produkter före marknadsintroduktionen skall ha genomgått kvalificerad provning antingen hos ett godkänt certifieringsorgan eller av tillverkaren själv om denne har kompetens och resurser för sådan provning. Tillverkaren utfärdar i sådana fall en s. k. tillverkardeklaration. Om produkten inte är utförd enligt standard, krävs provningsintyg av kvalificerat organ. Förslaget innebär med andra ord inte någon övergång från förhandskontroll till efterhandskontroll. Den kontroll som åligger tillverkare och importörer kompletteras med en statlig marknadskontroll, som byggs ut i förhållande till SEMKO:s nuvarande typefterkontroll.

Certifiering av produkter vid godkända certifieringsorgan är en ny kontrollmodell, där verksamheten vid certifieringsorganen inte är offentlig-rättslig på annat sätt än att organen utses av staten och står under viss tillsyn. Certifieringsverksamheten skall enligt förslaget omfatta typprovning, tillverkningskontroll och typefterkontroll.

Genom att certifierade produkter är underkastade tillverknings- och typefterkontroll kan den statliga marknadskontrollen av dessa produkter ha en mindre omfattning än när det gäller icke certifierade produkter. Marknadskontrollen skall utgöra ett säkerhetsnät med syfte att fånga upp dels det fåtal produkter som, trots kvalificerad kontroll före marknadsintroduktionen, ändå har säkerhetsbrister, dels produkter som – olovligt – marknadsförs utan att tillverkaren eller importören förvissat sig om produktens säkerhet.

Ett inslag i mitt förslag som avviker från EG-ländernas normala tillämpning av LVD är att viss elektrisk materiel skall vara registrerad hos ansvarig myndighet (statens energiverk) för att få försälgas m. m. Vid registreringen skall tillverkaren visa att hans produkt genomgått tillförlitliga kontroller av att säkerhetskraven är uppfyllda. Registreringen tjänar som grund för marknadskontrollen och är inte en form av statligt förhandsgodkännande. För registrering föreslår jag en särskild avgift.

Sanktioner

Ansvariga myndigheter måste ges möjlighet att snabbt kunna vidta effektiva åtgärder mot produkter som inte uppfyller ställda krav. Brott mot

reglerna skall medföra kännbara sanktioner. Tillsynsmyndigheten måste bl. a. ha rätt till upplysningar, handlingar, tillträde och provtagning. Sådana regler ges normalt i lagform. Jag föreslår därför att det i ellagen tas in bestämmelser som ger sådana möjligheter samt att tillsynsmyndigheten ges allmän rätt att vid vite meddela de förelägganden och förbud som behövs. Vidare bör i ellagen tas in en straffbestämmelse som omfattar fängelse. En särskild fråga avser återkallelse av farliga varor, som för närvarande studeras av produktåterkallelsekommittén, med vilken jag haft samråd. Förslag från kommittén kan väntas tidigast i slutet av år 1986. I dess arbete beaktas de behov som finns av adekvata åtgärder i fråga om farlig elektrisk materiel.

För brott mot registreringskyldighet föreslår jag en sanktionsavgift som motsvarar ca tio procent av försäljningspriset på saluförd materiel. För materiel som inte uppfyller ställda säkerhetskrav föreslår jag att kostnaderna för erforderliga provningar i samband med marknadskontrollen tas ut av tillverkaren eller importören.

Erkännande av utländska kontrollresultat

Mitt förslag innebär att även utländska certifieringar skall kunna accepteras som underlag för registrering förutsatt att de utländska certifieringarna gjorts enligt svensk standard och att man förväntat sig om att de har samma kvalitet som certifieringar utförda av godkända svenska certifieringsorgan. Innan certifieringar av utländska organ accepteras i Sverige bör man få garantier för att svenska certifieringar accepteras i andra länder. Detta är en förhandlingsfråga som bör leda till överenskommelser av formellt slag. En fördel i detta sammanhang skulle vara om man mellan EG och EFTA kunde komma överens om en gemensam certifieringsmärkning av elektriska produkter.

Konsekvenser av förslaget

Den föreslagna kontrollordningen medför en förbättrad säkerhetskontroll utan höjda kostnader. För företagets del innebär förslaget i flera fall lägre kostnader och ökad flexibilitet. Det gäller t. ex. de tillverkare som väljer att själva kontrollera sina produkter och utfärda en tillverkardeklaration eller tillverkare vars provningsresultat kan accepteras som grund för certifieringsorganens beslut.

Omfånget av SEMKO:s provningsverksamhet bedömer jag inte komma att påverkas i någon för företaget avgörande omfattning. För statens energiverk innebär förslaget vissa omfördelade resp. nya arbetsuppgifter. Kostnaderna för behövlig resursförstärkning täcks av den föreslagna registreringsavgiften.

Genomförande av förslaget

Mitt förslag har principiell karaktär och visst arbete återstår att utforma olika detaljer. Vidare fordras tid att förbereda och genomföra omställning-

en till den nya kontrollordningen. Förslaget är inte avhängigt av någon överenskommelse med EG. Det innebär en allmän modernisering och effektivisering av kontrollen av elektrisk materiel och bör genomföras så snart det är praktiskt möjligt. Tidigast möjliga ikraftträdandedatum är enligt min bedömning den 1 januari 1988.

Sammanfattande slutsats

Mitt förslag tillgodoser kravet på anpassning till principerna i LVD och underlättar den internationella handeln med elektrisk materiel. Det innebär också en modernare och mer effektiv kontrollordning inom ramen för ett samordnat säkerhetssystem, där de olika reglerna kompletterar varandra och betonar tillverkarnas säkerhetsansvar. Mitt förslag bör således resultera i en höjd elsäkerhetsnivå.

EG har inom ramen för sitt allmänna harmoniseringsarbete för att undanröja tekniska handelshinder antagit ett s. k. modelldirektiv. Detta är uppbyggt med LVD som förebild och skall kunna tillämpas på andra produktgrupper. Att jag funnit en på motsvarande principer byggd kontrollordning lämplig för svensk del på elmaterielområdet betyder inte att samma slutsats kan dras för andra områden. För att modellen skall vara lämplig krävs att det finns tillgång till harmoniserade standarder med godtagbar säkerhetsnivå och att det finns ett förtroendefullt samarbete mellan myndigheter och standardiseringsorgan. Det måste prövas från fall till fall om sådana förutsättningar föreligger.

Lag om ändring i lagen (1902:71 s. 1) innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar,

dels att nuvarande 16 och 18 skall betecknas 23 respektive 24,

dels att det i lagen skall införas sju nya bestämmelser, 16–22, av följande lydelse,

dels att 15 skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*15 §¹

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter

1. som angår elektrisk anläggning, anordning som är avsedd att anslutas till sådan anläggning, elektrisk materiel eller elektrisk installation.

2. om avgifter för ansökningar enligt denna lag eller föreskrifter, som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen bemyndigas att i fråga om elektriska anläggningar, anordningar som är avsedda att anslutas till sådana anläggningar, elektrisk materiel eller elektriska installationer meddela föreskrifter om

1. skötsel, utförande, beskaffenhet, egenskaper, kompetens hos personal eller som i övrigt är påkallade från säkerhetssynpunkt,

2. kontroll av att vad som krävs i eller med stöd av denna lag efterlevs

3. avgifter för ansökningar enligt denna lag eller enligt föreskrifter, som har meddelats med stöd av lagen, eller för myndighets verksamhet för kontroll av att vad som krävs i eller med stöd av lagen efterlevs.

4. avgifter för underlåtenhet mot skyldighet att före saluförande eller uthyrning registrera elektrisk materiel om sådan registrering är föreskriven. Sådana avgifter skall grundas på omfattningen av den materiel som saluförts eller uthyrts och det pris som begärts.

Regeringen får överlämna åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i första stycket.

16 §

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1981:596.

17 §²

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

18 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite. Ett vitesföreläggande skall delges. Ett utdömt vite får inte förvandlas till fängelse.

19 §

För tillsyn enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt till tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen dock inte bostäder, och får där göra undersökningar som behövs för tillsynen.

Vid tillsyn får hos fabrikanter, importörer, grossister och detaljhandlare ett eller, om det behövs för tillsynen, flera exemplar av elektriska artiklar som har marknadsintroducerats eller som skall marknadsintroduceras tas ut för provning. Hos fabrikanter, importörer och grossister får sådana exemplar tas ut utan ersättning, medan hos detaljhandlare betalas dennes inköpspris. Fabrikanter och importörer kan åläggas att betala provningen, om produkten inte uppfyller gällande säkerhetskrav.

20 §

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

21 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms, om gärningen inte är beklagd med straff i brottsbalken, den som med uppsåt eller av oaktsamhet

² Paragrafen i senaste lydelse upphävd genom 1975:68.

1. underlåter att fullgöra skyldighet som avses i 17 § eller vid fullgörandet lämnar oriktig uppgift.

2. underlåter att lämna tillträde enligt 19 § eller annars hindrar undersökning eller åtgärd som avses där.

3. saluför, uthyr, installerar eller tar i bruk elektrisk materiel, som inte uppfyller gällande säkerhetskrav.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande enligt 18 § döms inte till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

22 §

En tillsynsmyndighets beslut i frågor som avses i 18 och 19 §§ får överklagas genom besvär hos kamrarrätten.

Remissammanställning i fråga om betänkandet Ds I 1986: 1

Sammanfattning av remissyttranden över betänkandet (Ds I 1986: 1) Effektivare kontroll och underlättad handel – förslag till nya regler för kontroll av elektrisk materiel

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgivits av

- kommerskollegium
- socialstyrelsen
- barnmiljörådet
- televerket
- generaltullstyrelsen
- näringsfrihetsombudsmannen (NO)
- konsumentverket
- statens strålskyddsinstitut
- arbetarskyddsstyrelsen
- planverket
- statens industriverk (SIND)
- vattenfall
- statens energiverk (STEV) och statens elektriska inspektion i gemensamt
yttrande
- statens provningsanstalt (SP)
- statens mät- och provråd (MPR)
- statskontoret
- riksrevisionsverket (RRV)
- kammarrätten i Jönköping
- produktåterkallelsekommittén (H 1982:06)
- utredningen om den medicintekniska säkerheten (S 1985:03)
- Arbetsgivareföreningen SFO
- Elektriska arbetsgivareföreningen och Elektriska installatörsorganisa-
tionen EIO i gemensamt yttrande
- Landsorganisationen i Sverige (LO) Ljusarmaturleverantörerna
- Miljöljuskretsen
- SHIO-Familjeföretagen
- Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS)
- Svensk industriförening
- Svenska arbetsgivareföreningen (SAF)
- Svenska brandförsvarsföreningen
- Svenska elektrikerförbundet
- Svenska elektriska kommissionen
- Svenska elektriska materielkontrollanstalten (SEMKO)
- Svenska elverksföreningen Svenska handelskammarförbundet
- Sveriges elektroindustriförening (ELIF)
- Exportrådet

Exportrådet
 Sveriges grossistförbund
 Sveriges handelsagenters förbund
 Industriförbundet
 Sveriges köpmannaförbund
 Sveriges radio- och hemelektronikleverantörer
 Sveriges villaägarförbund
 Tjänstemännens centralorganisation (TCO)

Svenska försäkringsbolags riksförbund har anslutit sig till Svenska brandförsvarsföreningens yttrande Elektriska hushållsapparatleverantörer har anslutit sig till Sveriges radio- och hemelektronikleverantörers yttrande

AB Statens Anläggningsprovning, Elinspektionscentralen, Helsingfors, Svenska metallindustriarbetareförbundet, Fagerhults Belysning AB, Norges elektriske materielkontroll NEMKO samt FRICO AB har på eget initiativ avgivit yttrande

SEMKO tjänstemannaklubb har på eget initiativ anslutit sig till SEMKO:s yttrande.

Ny kontrollordning som bygger på principerna i LVD

Utredningens huvudförslag om införandet av en ny kontrollordning som bygger på principerna i det s. k. lågspänningsdirektivet (LVD) tillstyrks av en majoritet av remissorganen även om flertalet av dem har synpunkter på delfrågor i utredarens förslag.

Huvuddelen av myndigheterna tillstyrker. Hit hör bl. a. *kommerskollegiet, socialstyrelsen, televerket, strålskyddsinstitutet, trafiksäkerhetsverket, NO, planverket, SIND, vattenfall, statens provningsanstalt, statskontoret och RRV.*

STEV anser att kontrollordningen bör genomföras med vissa modifieringar.

Konsumentverket anser att man inte skall ändra systemet förrän man infört lagstiftning om produktansvar och produktåterkallelser.

Statens mät- och provråd anser att det är svårt att värdera effekterna av utredarens förslag och menar att man bör belysa ett antal principiella frågor av betydelse för kontrollen på andra områden.

För att *arbetarskyddsstyrelsen* skall kunna ställa sig bakom den föreslagna modellen krävs att det görs en klar avgränsning mot arbetsmiljöområdet.

Barnmiljörådet menar att även om kontrollordningen för elektrisk materiel förändras måste förhandsgodkännande av säkerhetsåtgärder mot barnolycksfall kvarstå.

Strålskyddsinstitutet anser att en renodlad tillämpning av LVD allvarligt försämrar institutets möjligheter att ur strålskyddssynpunkt överblicka marknaden.

Också huvuddelen av organisationerna tillstyrker huvudförslaget. Så t. ex. *SAF, Industriförbundet, Svensk industriförening, SHIO-Familjeföretagen, Exportrådet, Sveriges grossistförbund, Svenska elverksförening-*

en, Svenska handelskammarförbundet, Sveriges elektroindustrieförening, Sveriges handelsagenters förbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges radio- och hemelektronikleverantörer, Sveriges villaägarförbund, och Standardiseringskommissionen i Sverige. KF avstår från yttrande.

Svenska elektriska kommissionen förordar en stegvis anpassning till lågspanningsdirektivets principer.

Arbetsgivareföreningen SFO, Elektriska arbetsgivareföreningen och EIO avstyrker förslaget och föreslår fortsatt utredning för att nå en optimal kontrollordning.

Bland de fackliga organisationerna accepterar TCO utredarens förslag med vissa reservationer, mot bakgrund av att elsäkerhetsbestämmelserna är så etablerade också i andra länder.

LO, Svenska fabriks- och metallarbetareförbunden avstyrker, LO:s yttrande kan citeras:

”EG utövar nu påtryckning för att få igenom förslag enligt LVD. LO vill här göra industridepartementet uppmärksamt på de principer som EG är på väg att tvinga igenom. Nästa område är arbetsmiljöområdet, där man förbereder föreskrifter för tryckkärl, schaktmaskiner, kranar m. m. Hur ska de grundläggande hälso- och säkerhetsriskerna bestämmas och vilka möjligheter har Sverige att påverka? LO anser det inte motiverat att Sverige av handelspolitiska skäl ska avhända sig möjligheten att utöva obligatorisk kontroll av elprodukter”.

SEMKO anser att utredarens huvudförslag inte är förenligt med ett bibehållande av nuvarande kostnads- och säkerhetsnivå och avstyrker det föreslagna kontrollsystemet.

AB Statens anläggningsprovning, som är riksprövplats för bl. a tryckkärl och lyftanordningar har negativa synpunkter på förslaget och menar att av förutsättningarna inte riktigt framgått om de handelspolitiska fördelarna av en anslutning till LVD bedöms så stora att de uppväger viss sänkning av säkerheten och viss höjning av kostnaderna för kontrollförfarandet.

Från SEMKO:s motsvarigheter i Norge och Finland, NEMKO och Elinspektionscentralen framförs varierande synpunkter. NEMKO menar att det är viktigt att utnyttja tillgängliga resurser för att få högsta möjliga säkerhet till lägsta möjliga kostnad. Elinspektionscentralen är mest negativ och anser att utredarens slutsatser ”är fullständigt obegripliga” och att dessa måste ”bero på antingen bristfällig sakkunskap eller på en strävan att vilseleda beslutsfattare i ämnet”.

Företrädare för elbranschen i övrigt Ljusarmaturleverantörerna, Miljöljuskretsen, Fagerhults Belysnings AB samt FRICO AB avstyrker förslaget.

Elsäkerhetsnivån i Sverige

Utredaren har hävdad att en anpassning till LVD:s principer kan göras samtidigt som den nuvarande elsäkerhetsnivån inte bara bibehålls utan också höjs.

Detta är en fråga som flera remissorgan har en kritisk inställning till.

LO, Svenska elektrikerförbundet, strålskyddsinstitutet, Miljöljuskretsen, Ljusarmaturleverantörerna, Fagerhults Belysnings AB och Brandförsvarsförbundet menar att förslaget måste leda till stora eftergifter i vår nuvarande höga elsäkerhetsnivå och anser att det inte får göras avkall på elsäkerheten.

Konsumentverket anser att förslaget kan innebära negativa konsekvenser för säkerhetsnivån vad gäller vissa produkter.

TCO menar att det nya kontrollsystemet måste ges erforderliga resurser och kompetens för en hög ambitionsnivå när det gäller säkerheten. *STEV* instämmer i detta och menar att om Sverige, Norge och Finland slopar kravet på förhandsgodkännande skapas ett osäkerhetsmoment för bedömningen av effekterna på säkerheten i de nordiska länderna och även i övriga Europa.

Televerket menar det är svårt att dra slutsatser om elsäkerheten i ett land eftersom det kan ta lång tid innan den elsäkerhet som är inbyggd i konstruktioner och tillverkningsprocesser förändras. Antalet bränder förorsakade av elfel kan vara svåra att fastställa och dessutom saknas statistik.

Arbetskyddsstyrelsen konstaterar att de säkerhetskrav som tagits in i elförordningen inte är tillräckliga för att tillgodose en tillfredsställande arbetsmiljö vid arbete med elektrisk materiel.

SAF m. fl. remissorgan betonar att trots ett förändrat kontrollsystem är det viktigt att elsäkerheten i landet inte försämras.

Kontrollordningen

De rättsligt bindande reglerna är allmänt formulerade säkerhetskrav

KK är positiva till lagstiftningstekniken att standarder får vissa rättsverknningar som dock inte binder myndigheterna utan ger dem en möjlighet att pröva om standarden uppfyller rättsreglernas krav.

SEMKO, Sveriges industriförbund och Svenska brandförsvarsförbundet är positiva till förslaget att produkter som tillverkats i enlighet med svensk standard presumeras uppfylla säkerhetskraven och får marknads-tillträde.

Socialstyrelsen är också positiv och anser att "förslaget ger vissa möjligheter till ickestandardligt utförande, vilket kan vara en fördel".

Mot bakgrund av att ansvariga myndigheter behåller rätten att fastställa säkerhetskrav anser *STEV* att presumptionen skall knytas till såväl LVD:s krav och säkerhetsmål som myndigheters säkerhetsföreskrifter samt under en övergångsperiod även *SEMKO*-bestämmelser som ej motsvaras av svensk standard.

Arbetskyddsstyrelsen, kammarrätten i Jönköping och NEMKO tillstyrker förslaget att ansvariga myndigheter behåller rätten att fastställa säkerhetskrav.

Många remissorgan har framfört synpunkter på förslaget att avvikelser från standard underställs regeringen för godkännande.

STEV, Elektriska arbetsgivareförbundet och EIO, Svenska brandförsvarsförbundet, Svenska elektrikerförbundet, SEMKO, Svenska handels-

kammarförbundet och *Fagerhults Belysnings AB* menar att nationella avvikelser från internationella standarder i verkligheten är ett större handels hinder än godkännandeplikten och menar att ett intensifierat arbete med att minska dessa nationella avvikelser vore det effektivaste sättet att underlätta en friare handel. I detta förslag instämmer också *TCO*.

NO, *SIS* och *KK* anser att förslaget är ägnat att öka restriktiviteten när det gäller avvikelser från standard och tillstyrker ordningen.

STEV, *Svenska elektrikerförbundet*, *Svenska elektriska kommissionen* och *SEMKO* avstyrker förslaget och menar att det medför ökad byråkrati och försening av nödvändiga föreskrifter och standard. Ansvarig myndighet bör ges det övergripande ansvaret och även uppgiften att godkänna avvikelser från standard.

Arbetskyddsstyrelsen anser att standarderna för många produkter i otillräcklig utsträckning tagit med svenska säkerhetskrav på arbetsmiljöområdet. Detta leder sannolikt till ett mycket stort antal underställningsärenden. Styrelsen ifrågasätter starkt att detta är en praktisk ordning.

Förslaget om borttagande av obligatorisk statlig förhandskontroll som enligt utredaren är en av förutsättningarna för en anpassning till LVD har tillstyrkts av flera av de remissorgan som besvarat frågan om anslutning till LVD positivt.

Arbetskyddsstyrelsen menar att EG inte principiellt ställer sig avvisande till förhandskontroll och det är för styrelsen oklart efter vilka kriterier EG avser välja den ena eller andra kontrollformen. Dessutom är styrelsen tveksam till om obligatorisk förhandskontroll utgör ett handelshinder.

I det senare instämmer *televerket* och menar att nuvarande *SEMKO*-kontroll fungerar bra.

Flera instanser såsom *STEV*, *NEMKO*, *KK*, *barnmiljörådet* och *Svenska elektriska kommissionen*, menar att man tills vidare bör behålla godkännandetvång för en väl definierad grupp från säkerhetssynpunkt kritisk elmateriel.

Sveriges villaägarförbund vill ha kvar godkännandeplikten på elprodukter för hemmet.

STEV menar att det ej finns anledning att slopa existerande godkännandeplikt eller utesluta möjligheten att införa godkännandeplikt utanför LVD:s område.

LO avstyrker förslaget och anser det inte motiverat att Sverige av handelspolitiska skäl skall avhända sig möjligheten att utöva obligatorisk kontroll av elprodukter.

Konsumentverket är också negativa. En förhandsregistrering som innefattar framläggande av provningsintyg från andra laboratorier med tillräcklig kompetens skulle eventuellt kunna utgöra ett acceptabelt alternativ till det nuvarande systemet.

SEMKO avslår förslaget och anser att framtida kontrollsystem bör byggas upp enligt något av tre presenterade alternativa kontrollsystem i prioritetsordning A, B och C, där A och B innebär endast smärre förändringar och där C står för ett system utan förhandsgodkännande. *SEMKO* bedömer alternativ C innebära både avsevärda negativa konsekvenser för botaget och försämrade elsäkerhet.

”Alternativ A

- Den obligatoriska typgodkännandeplikten bibehålls men produktområdet ses över.
- Kravet på S-märkning av godkännandepliktig materiel bibehålls.
- Fortsatt stor svensk insats för ökad användning av de internationella certifieringssamarbetssystemen och i harmoniserande standardiseringsarbete.
- Ökad användning av provningsresultat framtagna hos eller av tillverkare som underlag för typgodkännande.
- Ökad marknadskontroll.
- Skärpta sanktionsmöjligheter.

Alternativ B

Lika med alternativ A. Dock införes rätt att marknadsföra produkter fr. o. m. dagen för inlämning av produkten för typgodkännande eller certifiering. Användning av S-märkning måste då vara frivillig. Vid införandet av dessa lättnader bör sanktionssystemet vara anpassat att klara snabba produktåterkallelser.

Alternativ C

Om i ett nytt system en registreringsplikt skall införas bör systemet baseras på följande principer.

- Registreringsprincipen tillämpas för materiel med låg riskbelastning. Godkännandeplikten behålls i övrigt. Materielområdet bör motsvara minst det som omfattas av LVD.
- Registrering bör ske utan teknisk granskning.
- Marknadsföring bör inte tillåtas före registrering.
- Endast S-märket bör tillåtas som certifieringsmärke på den svenska marknaden.
- Fortsatt stor svensk insats för ökad användning av de internationella certifieringssamarbetssystemen och i harmoniserande internationellt standardiseringsarbete.
- Ökad användning av provningsresultat framtagna hos eller av tillverkare som underlag för typgodkännande.
- Ökad marknadskontroll, främst för icke certifierade produkter.
- Skärpta sanktionsmöjligheter.
- Genomförandet av registrering, registerhållning, marknadskontroll och typefterkontroll lägges på SEMKO”.

Utredarens förslag innebär i likhet med LVD att alla produkter före marknadsintroduktion skall ha genomgått kvalificerad provning antingen hos ett godkänt certifieringsorgan eller av tillverkaren själv s. k. tillverkardeklaration.

LO menar att det är positivt att företagen ges större ansvar för produkt-säkerheten. Tiderna för provning och därigenom också kostnaderna kan minska. LO anser inte att företag som tillverkar en produkt skall ha ansvaret för provning och kontroll.

SEMKO tillstyrker förslaget om användning av tillverkares provningsresultat som grund för godkännande och certifiering. Avgörandet bör dock ligga hos riksprovplatsen eller certifieringsorganet.

Kammarrätten i Jönköping, Sveriges industriförbund, Ljusarmaturleve-

rantörerna. Miljöljuskretsen, Sveriges villaägarförbund tillstyrker förslaget och flera av dem är särskilt positiva till förslaget om tillverkardeklaration.

SIND anser det positivt att företag, som själva väljer att kontrollera sina produkter vinner i provnings- och väntetid gentemot tidigare.

Barnmiljörådet anser att de som utför provning bör få utbildning för att förstå barns speciella riskpanorama.

Utredaren föreslår att kontrollen som åligger tillverkare och importörer kompletteras med en statlig marknadskontroll, som byggs ut i förhållande till SEMKO:s nuvarande typefterkontroll.

Detta förslag har väckt anklag hos många remissinstanser. *Barnmiljörådet*, *televerket*, *NO*, *konsumentverket*, *STEV*, *Statens provningsanstalt*, *statens mät- och provråd*, *kammarrätten i Jönköping*, *Miljöljuskretsen*, *Svenska brandförsvarsföreningen*, *SEMKO*, *Svenska elverksföreningen*, *Industriförbundet* och *Sveriges villaägarförbund* tillstyrker förslaget.

AB Statens Anläggningsprovning är också positivt till förslaget men anser att kontrollen måste komma in också tidigare i kontrollprocessen om så erfordras mot bakgrund av vid registreringen inlämnad dokumentation.

TCO menar att insatserna måste vara mer omfattande än förslaget för att okunniga och oseriösa tillverkare skall upptäckas och säkerheten garanteras.

Flera remissinstanser t. ex. *STEV* och *Svenska Elverksföreningen* anser att utredaren underskattat kostnaderna för marknadskontrollen.

Svenska elektrikerförbundet, *Ljusarmaturleverantörerna*, *Sveriges elektroindustriförening*, *Fagerhults Belysnings AB* och *FRICO AB* avstyrker förslaget att inom *STEV* bygga upp en ny organisation för marknadskontroll vilket anses medföra onödiga kostnader och ökad byråkratisering. Remissorganen menar att *SEMKO* kan sköta marknadskontrollen eftersom där finns den sakkunskap som erfordras.

STEV är berett att ansvara för kontrollen men utgår från att en stor del av tjänsterna kan köpas utifrån.

Den nya kontrollmodellen certifiering vid godkända certifieringsorgan där certifieringen omfattar typprovning, tillverkningskontroll och typefterkontroll tillstyrks av *planverket*, *Ljusarmaturleverantörerna*, *SIS* och *Sveriges villaägarförbund*.

Televerket menar att modellen i princip utgör förhandsgodkännande.

Konsumentverket anser att ingenting tyder på att problemen med avslöjade brister i *SEMKO*:s typefterkontroller och avsaknaden av kontroll av tillverkningsprocesser reduceras inom ramen för det föreslagna systemet. Verket menar att innan det nya systemet införs bör man undersöka hur efterkontroller och tillverkningskontroller kan införas i systemet.

Miljöljuskretsen vill att certifiering skall ske före produktens marknadsföringsdag.

STEV menar att kostnaden för en utvidgad kontrollverksamhet inte står i proportion till den ökning av säkerheten som uppnås och avstyrker förslaget att införa tillverkningskontroll för frivilligt godkänd material, men tillstyrker en viss ökning av typefterkontrollen.

Utredaren har övervägt huruvida det i Sverige bör utses endast ett

certifieringsorgan, i praktiken SEMKO, men har inte funnit bärande skäl för att det skulle vara nödvändigt att ge SEMKO monopolställning.

Positiva till förslaget är *NO*, *MPR* och *kammarrätten i Jönköping*.

Statens provningsanstalt förordar en lösning som innebär att kunderna får en rationell hantering av sina uppdrag samtidigt som tillgängliga resurser utnyttjas på bästa sätt. Provningsanstalten anser att SEMKO i princip bör fungera som nationellt certifieringsorgan inom elsäkerhetsområdet. Provningsanstalten bör i samarbete med SEMKO ges möjlighet att certifiera inom vissa produktområden där elsäkerhet endast är en av flera egenskaper som provas.

För bibehållande av SEMKO:s monopol som certifieringsorgan talar flera remissorgan *Svensk industriförening*, *Svenska elektriska kommissionen*, *Svenska elverksföreningen*, *Sveriges elektroindustriförening*, *TCO*, *AB Statens Anläggningsprovning*, *Elektriska arbetsgivareföreningen* och *EIO*. De senare menar att man riskerar hamna i en situation där certifieringsorganen konkurrerar med mildheten i bedömningarna.

NO som är positiv till förslaget menar i sin tur att den ökade marknadskontrollen balanserar oron för milda bedömningar vid konkurrens i provningsverksamheten.

Utredaren föreslår att viss elektrisk materiel skall vara registrerad hos statens energiverk för att få säljas eller uthyras. Registreringen skall göras inom åtta arbetsdagar och för registreringen skall tas ut en avgift, som till större delen är avsedd att finansiera marknadskontrollverksamheten.

Strålskyddsinstitutet, *planverket*, *MPR*, *Sveriges grossistförbund*, *Sveriges industriförbund*, *Sveriges radio-och hemelektronikleverantörer* och *AB Statens anläggningsprovning* tillstyrker förslaget om registrering.

STEV är också positivt och finner att registreringsförfarandet är en bra grund för marknadskontrollen. Verket har följande synpunkter på registreringen. "Statens energiverk anser att registrering enligt **alternativ 1**" (dvs. om material som tillverkats i enlighet med svensk standard har certifierats av inhemskt eller utländskt certifieringsorgan, som regeringen godkänt), "endast skall omfatta materiel som tillverkats i enlighet med svensk standard, certifierats av svenskt certifieringsorgan och är försedd med dess typgodkännandemärke..

att registrering enligt **alternativ 2**" /dvs. om materielen åtföljs av en skriftlig försäkran från tillverkaren (tillverkardeklaration) att materielen tillverkats i enlighet med svensk standard/ "skall vara formell dvs. utan teknisk granskning av inlämnat provningsprotokoll.

Det **3:e alternativet**" (om materiel, som inte är tillverkad enligt svensk standard, åtföljs av provningsintyg från ett provningsorgan, vilket regeringen har godkänt, och som styrker att materielen uppfyller ställda krav och säkerhetsmål) "bör begränsas till materiel för vilken svensk standard saknas eller när något krav i svensk standard pga. t. ex. ny teknik ej är tillämpligt.

Vid samtliga alternativ bör gälla att ett erhållet registreringsbevis skall vara villkor för rätt till försäljning, uthyrning eller användning.

Statens energiverk är berett att svara för registreringsförfarandet men utgår ifrån att en stor del av tjänsterna kan köpas utifrån."

Sveriges handelsagenters riksförbund vill fästa uppmärksamheten på problemet med sidoimport dvs. då varor som registrerats av agent/importör kan komma att införas utan medverkan av den registrerande svenske mellanmannen.

Förslaget avstyrks av *KK, arbetarskyddsstyrelsen, Elektriska arbetsgivarföreningen och EIO, LO, Ljusarmaturleverantörerna, Svenska brandförsvarsföreningen, SEMKO* och *NEMKO*.

Flera av dessa remissorgan menar att det innebär onödig byråkratisering att hos *STEV* bygga upp resurser för registreringsverksamheten när det redan nu finns resurser hos *SEMKO*. I detta instämmer *Svenska elektrikerförbundet* och *Svenska elektriska kommissionen*.

Sveriges radio- och hemelektronikleverantörer med flera remissorgan emotsätter sig dock starkt att vid varje enskilt registreringstillfälle överlämna dokumentation som styrker att produkter uppfyller säkerhetsmålen. De anser att det torde vara till fyllest att sådan dokumentation vid anfordran finns tillgänglig hos företagen.

”Åttadagensfristen” vid registrering avstyrks av *barnmiljörådet, televerket, STEV, Svenska brandförsvarsföreningen, Svenska elektriska kommissionen, SEMKO, Svenska elverksföreningen, Sveriges elektroförbundet* och *Sveriges villaägareförbund* som menar att ett stort antal av ett farligt materielslag kan komma ut på marknaden och medföra betydande risker.

Beträffande registreringsavgiften menar *STEV* att avgiftssystemet måste utformas så att resultatet av uppföljningen av säkerhetsnivån kan leda till snabba intensitetsförändringar av marknadskontrollen.

Industriförbundet anser att avgiften bör hållas på en nivå liknande den i andra västeuropeiska länder så att den inte av utländska importörer och myndigheter uppfattas som ett handelshinder.

Vattenfall, Svenska elektrikerförbundet och *SEMKO* menar att den föreslagna årliga registreringsavgiften per produkttyp är för låg.

Sveriges grossistförbund och *Sveriges radio- och hemelektronikleverantörer* reagerar principiellt mot att ytterligare avgifter läggs på företagen.

Frågan om märkning av godkänd materiel har tagits upp av många remissorgan.

Statens provningsanstalt, SIS och *Sveriges exportråd* ser det som särskilt värdefullt att möjligheter ges till en inom EG och EFTA gemensam certifieringsmärkning av godkänd material.

Konsumentverket, barnmiljörådet, Svenska brandförsvarsföreningen och *SEMKO* avstyrker införandet av flera olika certifieringsmärken.

Konsumentverket vill förorda att man undersöker möjligheterna att använda ett eller högst ett par internationella certifieringsmärken och påtalar den informationsinsats som kommer att krävas vid införandet av flera certifieringsmärken.

Svenska brandförsvarsföreningen föreslår att S-märkningen blir obligatorisk för godkännandepliktig materiel men frivillig för registreringspliktig och fri materiel. Materiel av de senare slaget kan underkastas frivillig typprovning och certifiering hos *SEMKO* och därmed få rätten att S-märkas.

Televerket anser att floran av nya certifieringsmärken kan leda till en fördyring av produkten, utgöra indirekta handelshinder och minska säkerheten.

LO och *berörda medlemsförbund* vill klart markera "att oavsett om regler för elmateriel i Sverige och andra länder utvecklas vidare, skall ett saluförande av sådan materiel i Sverige även framledes S-märkning vara ett krav i lika omfattning som i dag."

För att S-märket skall vara kvar pläderar också *Elektriska arbetsgivareföreningen och EIO, Miljöjuskretsen, Sveriges villaägarförbund, Svenska elverksföreningen och FRICO AB*.

Skärpta sanktioner

Utredaren föreslår att det i ellagen tas in bestämmelser som ger tillsynsmyndigheten rätt till upplysningar, handlingar, tillträde och provtagning samt att tillsynsmyndigheten ges allmän rätt att vid vite meddela de förelägganden och förbud som behövs. I ellagen tas också in straffbestämmelse som omfattar fängelse.

Ett flertal remissorgan tillstyrker utredarens förslag om skärpta sanktioner så t. ex. *socialstyrelsen, NO, STEV, Miljöjuskretsen, Svenska brandförsvärsföreningen, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska elektrikerförbundet, Svenska elektriska kommissionen, SEMKO, NEMKO, Svenska handelskammarförbundet, Sveriges villaägarförbund och TCO*.

MPR och *kammarrätten i Jönköping* är inte övertygade om att de föreslagna sanktionerna är tillräckligt kraftfulla i praktiken. Den senare instansen menar också "att den publicitet som blir följden av dåliga säkerhetsanordningar är säkert ofta ett bättre korrektiv än rättsliga sanktioner".

Televerket och *vattenfall* menar att tillsynsrätt med polisstöd utgör en onödig utökning av "kontrollsvärgen" som dessutom kräver stora ekonomiska resurser.

SHO-Familjeföretagen tycker att den kraftiga skärpningen av sanktionerna är helt omotiverad mot bakgrund av att nuvarande förbudsmöjligheter utnyttjas mycket sparsamt.

Svenska elverksföreningen menar att förslaget är mycket omfattande och inte helt entydigt. Föreningen menar att formuleringen av sista delen i ellagens 15 § 3 mom. skulle kunna tas till intäkt för avgiftsfinansiering av hela elinspektionens verksamhet.

Fagerhults Belysnings AB anser att nuvarande sanktionssystem fungerar bra pga. SEMKO:s och fabrikanternas gemensamma målsättning, att hålla antalet olyckor nere.

I fråga om återkallelse av farliga varor har utredaren samrätt med *produktåterkallelsekommittén* som i sitt remissvar bekräftar att den i sitt arbete beaktar adekvata åtgärder i fråga om farlig elektrisk materiel. Kommittén anser att vid övergång till det föreslagna nya kontrollsystemet blir det närmast ofrånkomligt att införa någon form av återkallelsereglering. Återkallelse blir ett nödvändigt element i en förstärkt efterhands- och marknadskontroll. Produktåterkallelsekommittén menar vidare att utredarens förslag att den nya kontrollordningen kan genomföras utan att pro-

duktåterkallelsekommitténs förslag behöver avvaktas är otillfredsställande. Det skulle innebära att den nya kontrollordningen till en början blir ofullständig i ett viktigt hänseende. Kommittén anser att författningsförslagen bör samordnas. I detta instämmer *konsumtverket*, *LO*, *TCO*, *AB Statens anläggningsprovning* och *SEMKO*.

Flera remissorgan t. ex. *Svenska elektriska kommissionen*, *NO*, *MPR* och *Svenska elektrikerförbundet* menar att frågan om produktåterkallelse är viktig utan att särskilt kräva samordning med införandet av en ny kontrollordning för elmateriel.

Elektriska arbetsgivareorganisationen och *EIO* anser att ett system med registrering med stöd av tillverkarintyg torde produktåterkallelse få en helt annan frekvens än i dag. Med de långa handläggningstider, som kommer att bli aktuella från marknadsintroduktion till beslut om produktåterkallelse kommer det bli svårt om ens möjligt att produktåterkalla.

SHIO-Familjeföretagen menar att mot bakgrund av att *SEMKO* i sin marknadskontroll utan författningsstöd fått tillverkare och importörer att frivilligt vidta relativt långtgående åtgärder som återkallelse av farliga produkter behövs inga skärpta sanktioner.

Den föreslagna sanktionsavgiften för brott mot registreringskyldigheten menar *konsumtverket* och *MPR* bör vara så hög att den blir verkligt kännbar för näringsidkaren.

Ömsesidighetsfrågan

Utredaren föreslår i enlighet med LVD:s principer att en strävan bör vara att i så stor utsträckning som möjligt acceptera utländska certifieringar förutsatt att dessa har samma kvalitet som certifieringar utförda av svenska certifieringsorgan. En förutsättning för registrering är att det genom certifieringen visas att kraven i den svenska standarden är uppfyllda. Vi bör inte vara beredda att ensidigt acceptera certifieringar av utländska certifieringsorgan utan att få garantier för att svenska certifieringsorgan accepteras inom EG.

I detta instämmer *KK*, *televerket*, *NO*, *Statens provningsanstalt*, *Svenska brandförsvärsföreningen*, *SEMKO*, *Svenska elverksföreningen*, *Sveriges elektroindustrieförening*, *Industriförbundet*, *STEV*, *TCO* och *NEMKO*.

SEMKO, *Industriförbundet*, *TCO*, *Svenska elektrikerförbundet* och *STEV* betonar vikten av att man använder sig av samarbetet inom de existerande internationella systemen (*EMKO*, *CCA*, *CB*, *CENELEC*).

Utredningens förslag att *STEV* skall ha uppgiften att kontrollera svenska avvikelser för av utländska certifieringsorgan certifierad materiel innebär enligt *STEV* att det i realiteten skulle ha samma roll som *SEMKO* inom de etablerade samarbetsystemen. Verkets uppfattning är att detta parallellsystem ej kan motiveras.

Arbetskyddsstyrelsen, *Sveriges elektroindustrieförening* och *planverket* menar att det är viktigt att det ges resurser för att bedriva det internationella standardiseringsarbetet mot harmonisering.

NO anser att under en övergångstid medan europeisk standard utarbetas

bör ömsesidigt godkännande av nationella standarder under vissa förutsättningar kunna ske.

Ljusarmaturleverantörerna menar att det är positivt att provningsbestämmelserna i de olika europeiska länderna harmoniseras. Avgörande för elsäkerheten är hur bestämmelserna tolkas och menar att SEMKO:s kontroll av armaturer är hårdare än i andra länder trots att man använder samma provningsbestämmelse.

Nordiskt samarbete

STEV understryker vikten av att en anpassning till LVD utformas på ett likartat sätt framför allt i de nordiska länderna.

I detta instämmer *Elektriska arbetsgivareföreningen* och *EIO*, *Miljöljuskretsen*, *Svenska elektriska kommissionen* och *Svenska elverksföreningen*.

NEMKO menar att det goda nordiska samarbetet på detta område måste fortsätta.

Övrigt

Utredaren har föreslagit en författningsteknisk nyhet dvs. att möjlighet skapas till en "samordnad" myndighetsförfattning

Planverket, *RRV* och *Sveriges elektriska kommission* är positiva till förslaget.

RRV påpekar att problem kan komma att uppstå med anledning av författningssamlingskungörelsen (1976:725)–1984:212. Särskilda bestämmelser måste utfärdas därför att myndigheter i sina författningssamlingar endast får ta in sina egna föreskrifter och allmänna råd. Ett alternativ kunde vara att låta de berörda myndigheterna kungöra sina föreskrifter var för sig men återge alla som berör elektrisk materiel i en av *STEV* redigerad handbok.

Arbetskyddsstyrelsen är positiv till en sådan andrahandspublicering av styrelsens författningar.

STEV och *kammarrätten i Jönköping* anser förslaget är intressant men att det kräver ytterligare utredning.

Tillämpningsområdet för den nya förordningen om elmateriel

Kammarrätten i Jönköping och *produktåterkallelsekommittén* menar att de allmänna krav som anges i förslaget till förordning är väl avvägda och utgör ett användbart underlag för det fortsatta författningsarbetet.

SEMKO anser det rationellt att *STEV* agerar sammanhållande för de tekniska kraven på elmateriel.

LO anser att obligatorisk S-märkning av kontorsmaskiner skall införas.

Arbetskyddsstyrelsen menar att det nya tillämpningsområdet dvs. alla säkerhetsaspekter på elektrisk materiel innebär att den föreslagna förordningen skulle komma att reglera arbetsmiljön vid ett antal elektriska apparater och utrustningar, som i beaktansvärd utsträckning används både i

hem och hushåll och i yrkesmässig verksamhet. Förslaget innebär inte några inskränkningar i det nuvarande systemet men väl en dubblering. Arbetarskyddsstyrelsen föreslår att förordningen begränsas till att gälla enbart sådana risker som hör hemma inom det egentliga elsäkerhetsområdet. Styrelsen vill i första hand förorda en sådan lösning. En annan möjlighet skulle vara att undanta all material som kan användas i arbetslivet.

STEV utgår från att förordningen även i framtiden måste omfatta all elmateriel utan begränsningar till vissa spänningsområden. Verket anser vidare att omfattningen av materiel som skall vara registrerad inte skall vara fixerad i förordningen utan fastställas av energiverket samt att de bemyndiganden som finns avseende kontroll i förordningen skall bibehållas för elmateriel utanför LVD-området.

Utredningen om den medicintekniska säkerheten (S 1985:03) har noterat att enligt 2 förslaget till förordning om elektrisk materiel skall materiel för sjukvården

vara undantagen. Utredningen vill i detta sammanhang anföra följande:

”Ett icke ringa antal elektromedicinska utrustningar utnyttjas såväl inom den offentliga sjukvården som inom privat verksamhet och av hushållen. Hit hör apparater för stimulering av muskler och nerver samt elektriska blodtrycksmätare m. m. Den ökande användningen av traditionell medicinteknisk utrustning inom hemsjukvården är ytterligare ett förhållande som bör uppmärksammas i detta sammanhang med hänsyn till att användarna som regel är patienter och anhöriga eller anställda inom den sociala hemtjänsten, vilka i stort sett regelmässigt saknar såväl medicinsk som elektroteknisk kunskap. Det torde vara svårt redan i dag att särskilja den utrustning som skall registreras från övrig utrustning. Sannolikt hänför sig den nuvarande uppdelningen till de förhållanden som har förelegat tidigare då sjukvården utnyttjat elektromedicinsk utrustning i blygsam omfattning och av unikt slag, ej lämpad för typprovning. Från medicinteknisk säkerhetssynpunkt talar därför enligt utredningens mening mycket för att även elektromedicinsk utrustning bör kontrolleras. Om även denna grupp skall höra till energiverkets ansvarsområde eller ej förtjänar att övervägas ytterligare.”

Kostnaderna för den nya kontrollordningen

Konsumentverket, Elektriska arbetsgivareorganisationen och EIO, Svenska elverksföreningen, MPR och TCO ifrågasätter utredarens slutsats att kostnaden för kontrollen blir lägre än för närvarande. Ökad marknadskontroll kan komma att innebära en betydligt högre kostnad än den vi har i dag. Resurser kommer också att behöva avsättas för information till konsumenttillverkare, importörer och säljare.

STEV har i bilaga till sitt remissvar gjort en kostnadskalkyl under vissa antagna förutsättningar för en ny kontrollordning. Detta medför en osäkerhet men ger ändå en uppfattning om storleken av kostnader för olika delkomponenter och systemet som helhet.

Som utgångspunkt antas att 50 000 registreringspliktiga produkter kommer att finnas på den svenska marknaden och att 10 000 produkter är

nyregistreringar per år.

Prop. 1987/88: 82

Bilaga 1: 2

Utredarens uppskattning att 90 % av produkterna även i framtiden kommer att vara frivilligt typgodkända bedöms av verket som alltför optimistisk. Kostnadskalkylen görs därför för tre nivåer nämligen 90 %, 70 % och 50 %.

Nedan återges ur STEV:s remissvar en sammanställning av kostnader för registrering, standardisering och marknadskontroll.

Andel i reg. prod. med S	Standardisering	Registrering		Marknadskontroll	Summa kostnader som skall täckas av reg. avgifter	
		Alt. A*	Alt. B**		STEVs försl. Alt. A	utredn. försl. Alt B
90%	2 500	4 230	5 680	3 265	10 000	11 700***
70%	3 100	5 090	10 340	9 175	17 400	23 200
50%	3 500	5 950	14 700	15 085	24 500	34 300

Kostnader i tkr

* STEV:s förslag

** Utredningens förslag om teknisk granskning vid registrering

*** Utredaren uppskattar kostnaderna till 7 500

Konsekvenserna för STEV

Arbetskyddsstyrelsen anser att ur säkerhetssynpunkt synes energiverkets föreslagna nya roll på detta område inte innebära någon nämnvärd förstärkning. Däremot inrymmer den avsevärda risker för dubbelarbete, kompetenskonflikter, motstridiga regleringar och gränsområden där ingendera myndigheten upplever sig ha de egentliga ansvaret. Det kan också leda till en olycklig resurssplittring, som i sig kan bli kostnadskrävande.

STEV anser att övergången bör ske stegvis för att möjliggöra en noggrann övervakning av säkerhetsnivån med även en inom verket successiv uppbyggnad av registreringen och marknadskontrollen.

Konsekvenserna för SEMKO

SEMKO menar att deras ekonomiska förhållanden ändras radikalt om utredarens huvudförslag genomförs. Mot bakgrund av bl. a. tyska erfarenheter bedömer SEMKO att certifieringsvolymen skulle bli högst 50 % och inte 90 % som utredaren anger. Dessutom skulle de tekniska och administrativa stordriftsfördelar som finns inom nuvarande riksprovplattssystem elimineras.

TCO, NEMKO och Fagerhults Belysning AB delar uppfattningen att certifieringsvolymen hos SEMKO kan komma att sjunka väsentligt.

TCO menar också att förändringarna bör genomföras successivt och att personalpolitiska åtgärder måste sättas in för att underlätta omställningar.

MPR anser att förändringen av SEMKO:s ställning och uppgifter innebär en risk för att den samlade överblicken, kunskapen och erfarenheter på elsäkerhetsområdet inte längre kan bibehållas och utnyttjas allmänt.

SEMKO kan möjligen på sikt återvinna marknadsandelar genom att visa sig kunna erbjuda större sakkunskap än kanske t. o. m. tillverkarna själva i vissa fall. En annan osäker faktor för SEMKO är möjligheterna att kunna vidga verksamheten på det frivilliga området. MPR tror att den frivilliga provningen utvecklas i samma riktning som den som krävs för registrering dvs. att tillverkarna i ökad utsträckning kommer att avge tillverkardeklarerationer grundade på egen provning.

LO anser att SEMKO behöver bli effektivare, att den obligatoriska kontrollen hos SEMKO skall vara kvar samt att SEMKO skall ges möjlighet till tillverkningskontroll.

Industriförbundet menar att om provningsverksamheten i Västeuropa kan rationaliseras genom att onödigt dubbelarbete undviks, kan detta i viss mån påverka SEMKO, men detta får ses som en positiv rationaliseringsvinst. Inom en överskådlig framtid kommer säkert de flesta tillverkare av elartiklar för konsumentbruk på den svenska marknaden att vara angelägna om att frivilligt S-märka sina produkter pga. den starka ställning S-märket har som kvalitetsgaranti.

STEV pekar på att en konsekvens av införande av registrering för en stor del av i dag godkännandepfiktig materiel och den därigenom minskade uppdragsmängden för SEMKO är att SEMKO:s deltagande i standardiseringsarbetet delvis måste finansieras med medel från registreringsavgifterna. Vidare bör observeras att SEMKO:s möjligheter att med egna medel delta i standardisering minskar när andelen registrerade produkter med SEMKO-godkännande minskar. För att erhålla en finansiering som inte beror på andelen i framtiden frivillig typgodkända materiel föreslås för standardiseringsarbete ett bidrag från registreringsavgiften som är differentierat för materiel med resp. utan typgodkännande.

Fortsatt utredning

Konsumentverket, Arbetsgivareföreningen SFO, Elektriska arbetsgivareföreningen och EIO, SEMKO, Svenska elverksföreningen, Sveriges elektroindustriförening och Fagerhults Belysning AB förordar en fortsatt utredning av frågan om införande av ny kontrollordning.

Miljö- och energidepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 februari 1988

Föredragande: statsrådet Dahl

Anmälan till proposition om en ny kontrollordning för elektrisk materiel, m. m.

1 Inledning

Statsrådet Peterson har i sitt anförande lämnat en redogörelse för den nya kontrollordningen beträffande elektrisk materiel. Avsikten är att den nya kontrollordningen skall införas successivt från och med den 1 juli 1989.

Jag vill särskilt understryka att det nya systemet har utformats med målsättningen att den nuvarande höga elsäkerheten i Sverige inte i något avseende skall försämrast. Tvärtom är avsikten att, genom oförändrat höga tekniska krav på produkterna men en betydligt utökad marknadskontroll, om möjligt öka elsäkerheten.

Genom den nya kontrollordningen kommer både statens energiverk och SEMKO att få delvis nya roller. För energiverket har hittills det direkta tillsynsarbetet haft en relativt liten omfattning, såvitt gäller de produkter som skall S-märkas. Även om energiverket i framtiden förutsätts överlåta registrerings- och marknadskontrollsuppgifter på SEMKO så kommer tillsynsverksamheten att kräva ett mer aktivt uppträdande från energiverket. Erforderlig förstärkning av verkets personella och andra resurser för tillsynsverksamheten bör därför ske.

Samtidigt bör kostnaderna för denna tillsynsverksamhet liksom hittills betalas av dem som marknadsför produkterna. De avgifter som skall tas ut för registrering av produkter bör därför avpassas så att de täcker kostnaderna för registrering, marknadskontroll, svenskt deltagande i standardiseringsarbete och informationsverksamhet. Handläggningen av registreringsärenden och en del av marknadskontrollen förutsätts överlåtas på SEMKO. De sammanlagda kostnaderna för det föreslagna kontrollsystemet bör dock inte överstiga nuvarande nivå. Jag avser att återkomma till regeringen i annat sammanhang beträffande energiverkets resursbehov och den närmare utformningen av det nya kontrollsystemet.

Ett genomförande av den nya kontrollordningen förutsätter vissa ändringar i lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar (ellagen) och 20 § kommunalskattelagen (1928:370). Jag vill nu behandla dessa lagstiftningsfrågor.

I fråga om det utredningsförslag som ligger till grund för den nya kont-

rollordningen och remissbehandlingen av detta hänvisar jag till statsrådet Petersons anförande.

Prop. 1987/88:82
Bilaga 2

Regeringen beslutade den 10 december 1987 att inhämta lagrådets yttrande över förslag till ändring i ellagen, m. m. Lagrådet har i sitt yttrande, som bör fogas till protokollet som *bilaga 2.1* inte haft någon erinran mot förslaget. Propositionens lagförslag skiljer sig från detta endast genom att en redaktionell bearbetning gjorts av vissa bestämmelser i ellagen och att en hänvisning i 20 § kommunalskattelagen ändrats. Den sistnämnda ändringen är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagförslaget i lagrådsremissen har inte tagits med i propositionen.

2 Allmän motivering

2.1 Bemyndiganden att meddela föreskrifter om elsäkerhet och avgifter

Mitt förslag: Det allmänna bemyndigandet i ellagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela elsäkerhetsföreskrifter förtydligas. Genom ett nytt bemyndigande ges vidare regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att ta ut avgifter för myndighets verksamhet enligt ellagen.

Utredarens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt.

Remissinstanserna: Frågan har inte berörts av remissinstanserna.

Skälen för mitt förslag: Den grundläggande lagstiftningen för den nuvarande kontrollen av elsäkerhet har sin grund i ellagen. Lagen saknar dock direkta bestämmelser om elsäkerhet. Enligt ett allmänt hållet bemyndigande (15 §) får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utfärda föreskrifter som angår elektrisk anläggning, anordning som är avsedd att anslutas till sådan anläggning, elektrisk materiel eller elektrisk installation. Med elektrisk anläggning avses i ellagen en anläggning med däri ingående särskilda föremål för produktion, upplagring, omformning, överföring, distribution eller nyttjande av elektrisk ström. Bemyndigandet omfattar alltså hela eldistributionsnätet från generering av el ända ut i enskilda byggnader samt elmateriel och alla de apparater och tekniska anordningar som är avsedda att anslutas till elnätet.

Enligt min mening är det lämpligt att i detta sammanhang förtydliga 15 § ellagen så att det klart framgår att bemyndigandet omfattar elsäkerhetsfrågor. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför, i den mån det är påkallat från elsäkerhetssynpunkt, få meddela föreskrifter om elektriska anläggningar, anordningar avsedda att anslutas till sådana anläggningar, elektrisk materiel eller elektriska installationer. Av

bemyndigandet bör klart framgå att föreskrifter om kontroll, provning och besiktning kan meddelas.

Redan nu kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om avgifter för ansökningar enligt ellagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Den nya ordningen för kontroll av elmateriel skall finansieras med avgifter som tas ut för registrering av elektriska artiklar. Med denna avgift skall inte bara med registreringen direkt sammanhängande verksamhet utan även viss kontroll- och standardiseringsverksamhet samt informationsverksamhet kunna finansieras. Nu gällande avgiftsbemyndigande är som nämnts inskränkt till avgifter för ansökningar. Det är därför nödvändigt att införa ett nytt, vidare avgiftsbemyndigande. I den nya bestämmelsen bör anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för myndighets verksamhet enligt ellagen. Avgiftsbemyndigandet bör också avse registreringsverksamhet enligt lagen som bedrivs av en riksprovplats, som är bolag eller stiftelse (jfr. avsnitt 2.2).

Prop. 1987/88:82
Bilaga 2

2.2 Registrering

Mitt förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om registrering av dels anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning och dels elektrisk materiel. Handläggningen av registreringsärenden skall enligt bemyndigandet kunna överlämnas till riksprovplats som är bolag eller stiftelse.

Utredarens förslag: Utredaren föreslår att ett registreringssystem införs. Förslaget innebär sammanfattningsvis att tillverkaren eller importören inom viss tid skall visa att tillförlitliga kontroller av att produkten uppfyller säkerhetskrav har utförts. Registreringen skall handhas av statens energiverk. Utredarens lagförslag innehåller inget uttryckligt bemyndigande att föreskriva om registrering eller att överlåta prövningen av frågor om registrering till en riksprovplats.

Remissinstanserna: Åtskilliga remissinstanser tillstyrker utredningens förslag. Några remissinstanser, däribland kommerskollegium och LO, avstyrker förslaget med motiveringen att det innebär en onödig byråkrativering att hos statens energiverk bygga upp sådana resurser för registreringsverksamhet som redan finns hos SEMKO.

Skälen för mitt förslag: Den nya kontrollordningen innebär bl. a. att det nuvarande kravet på kontroll och godkännande hos SEMKO ersätts med en registreringsplikt. För en begränsad grupp produkter kvarstår dessutom kravet på förhandsgodkännande. Sådana produkter bör registreras automatiskt när de godkänts. Produkter som inte är registrerade skall inte få säljas eller hyras ut. I motsats till utredaren anser jag att ellagen bör innehålla ett uttryckligt bemyndigande att föreskriva om registrering av anordningar och materiel. Registreringsskyldigheten skall kunna omfatta

den som tillverkar, importerar eller yrkesmässigt överlåter eller hyr ut en elartikel. Med import bör avses såväl yrkesmässig införsel till landet som införsel för egen användning.

Sammanfattningsvis bör registreringskyldigheten i utgångsläget inriktas på sådan materiel som nu är provningspliktig. Kravet på provning och godkännande som villkor för marknadsföring och användning av en produkt bör gälla endast i fråga om en begränsad krets av högriskprodukter. Vilka produkter som skall föras till de olika kategorierna fastställs av statens energiverk som föreskrivande myndighet. Registreringsförfarandet bestäms närmare i regeringsföreskrifter. Registrering skall ske om den som begär registrering på visst sätt visar att produkten har kontrollerats i enlighet med gällande svenska säkerhetskrav. Någon teknisk granskning förutsätts inte ske varför beslut om registrering kan ske omgående, om dokumentationen är fullständig. Granskningen avser endast att provning har skett enligt gällande svenska föreskrifter.

För registreringen skall som nämnts i avsnitt 2.1 en avgift utgå som är avsedd att täcka kostnaderna för bl. a. registrering och marknadskontroll.

Registreringen är principiellt en myndighetsuppgift. Utredaren har föreslagit att den skall handhas av statens energiverk. Även om jag har samma inställning som utredaren att energiverkets myndighetsfunktion bör göras tydligare än tidigare, bör enligt min mening av praktiska skäl möjlighet finnas att överlåta registreringen till en riksprovplats som är bolag eller stiftelse. Jag anser att prövningen av registreringsfrågor bör läggas på riksprovplatsen för elektrisk materiel, SEMKO. Jag vill i det sammanhanget framhålla att – till skillnad från utredarens förslag – registreringsförfarandet inte avses få något inslag av teknisk granskning. Det bör finnas en möjlighet att överklaga SEMKO:s beslut i registreringsfrågor.

Ett viktigt inslag i den nya kontrollordningen är att det bör finnas en möjlighet, för den som önskar, att få veta om en viss elartikel är registrerad hos SEMKO. Principen om allmänna handlingars offentlighet omfattar dock inte den verksamhet som bedrivs av SEMKO som riksprovplats för elektrisk materiel. Frågan om handlingsoffentlighet utanför myndighetsområdet har behandlats i prop. 1986/87: 151 om ändringar i tryckfrihetsförordningen m. m. Enligt förslaget skall principen om allmänna handlingars offentlighet ges en mer vidsträckt tillämplighet utanför myndighetsområdet. Den skall tillämpas hos vissa aktiebolag, föreningar, stiftelser och andra enskilda organ som på statens uppdrag handhar förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning eller liknande.

Enligt den nya kontrollordning skall SEMKO även i framtiden behålla ställningen som riksprovplats enligt lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. Dessutom förutsätts SEMKO på uppdrag av energiverket, utföra registreringen av elmateriel och huvudandelen av marknadskontrollen. Som nämnts bör principen om allmänna handlingars offentlighet ges en mera vidsträckt tillämplighet utanför myndighetsområdet. Målsättningen vad gäller SEMKO bör således vara att i möjligaste mån hålla handlingar tillgängliga för allmänheten. SEMKO:s verksamhet sker dock i stor utsträckning som typprovning av nya produkter före marknadsintroduktionen. Så kommer även bli fallet enligt den nya

kontrollordningen. Företagen är i detta skede av konkurrensskäl mycket beroende av sekretess och redan det förhållandet att ett företag har begärt provning kan vara intressant för konkurrenterna. I praktiken skulle det vara nödvändigt att genom sekretessregler kraftigt begränsa eller rent av helt upphäva insynen. Det bör vidare påpekas att SEMKO arbetar i konkurrens med utländska provningsanstalter som inte omfattas av offentlighet. En tillämpning av offentlighetsprincipen på SEMKO:s verksamhet skulle mot denna bakgrund innebära en stor konkurrensnackdel, även om visst sekretesskydd erbjuds enligt sekretesslagen. Med hänsyn till dessa omständigheter bör enligt min mening den verksamhet som SEMKO bedriver i egenskap av riksprovplats för elmateriel inte omfattas av offentlighetsprincipen.

Den nya kontrollordningen innebär att SEMKO får till uppgift att handha registreringsförfarandet beträffande elmateriel som omfattas av registreringskyldighet. Till grund för registrering ligger antingen provning utförd av SEMKO eller provningsprotokoll utfärdade av andra provningsanstalter inom internationella provningssystem eller av tillverkaren under vissa förutsättningar.

Som jag tidigare nämnt måste det i framtiden finnas möjlighet att få veta om en elartikel som förekommer på marknaden är registrerad. En sådan offentlighet bör dock endast gälla registret och inte de handlingar som ligger till grund för registreringen. Provningsprotokoll innehåller nämligen från konkurrenssynpunkt mycket känsliga uppgifter rörande elartiklarna.

SEMKO utger för närvarande en förteckning över all godkänd elektrisk materiel. Av förteckningen framgår bl. a. tillverkare, svenska ombud för utländska tillverkare, typbeteckning och vissa tekniska data. SEMKO bör även i framtiden föra en motsvarande förteckning avseende registrerad elmateriel. Var och en som önskar bör kunna ta del av förteckningen. Närmare föreskrifter om SEMKO:s informationsskyldighet bör meddelas av regeringen i samband med att SEMKO får bemyndigandet att svara för registreringsförfarandet.

2.3 Ett förbättrat tillsynssystem

Mitt förslag: För att underlätta en förbättrad marknadskontroll införts i ellagen regler om tillsyn och om befogenheter för tillsynsmyndigheten.

Utredarens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker utredarens förslag.

Skälen för mitt förslag: Det grundläggande syftet med marknadskontrollen är, som statsrådet Peterson påpekat, att se till att det på marknaden inte förekommer bristfälliga elektriska artiklar som kan medföra olycksrisker.

Ansvar för marknadskontrollen faller enligt min mening helt naturligt på den huvudansvariga säkerhetsmyndigheten på elområdet, nämligen statens energiverk.

Vid utförandet av kontrollen bör tillsynsmyndigheten som framhållits kunna ta vara på de resurser som för närvarande främst finns hos SEMKO. Med en sådan ordning kan en onödig resurssplittring undvikas och tillsynsverksamheten bedrivas på ett så rationellt sätt som möjligt. Inga av de legala befogenheter för tillsynsmyndigheten som jag föreslår bör dock kunna överlämnas till SEMKO. Om sådana befogenheter behöver utnyttjas får tillsynsmyndigheten besluta om dem.

För att möjliggöra att tillsynen kan bedrivas på ett så rationellt sätt som möjligt bör, efter mönster i annan produktkontrollagstiftning, ett antal bestämmelser om befogenheter för tillsynsmyndigheten tas in i ellagen. Så bör t. ex. tillsynsmyndigheten ges rätt till upplysningar, handlingar, tillträde, provtagning m. m. Tillsynsmyndigheten bör också få befogenhet att meddela de förbud och förelägganden som är påkallade från elsäkerhetssynpunkt för att lagen skall efterlevas. Ett föreläggande eller förbud bör kunna förenas med vite. De nya bestämmelserna behandlas närmare i specialmotiveringen, avsnitt 4.1.

2.4 Sanktionsavgift m. m.

Mitt förslag: Befattning med från elsäkerhetssynpunkt bristfälliga produkter skall även i fortsättningen kunna straffbeläggas. Fängelse skall ingå i straffskalan. Den som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut elartiklar utan att kravet på registrering har iakttagits skall inte dömas till straff. En särskild sanktionsavgift skall i stället utgå för överträdelse mot registreringsskyldigheten.

Utredarens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Förslaget har kommenterats av konsumentverket och statens mät- och provråd som uttalar att sanktionsavgiften bör vara så hög att den blir verkligt kännbar för den näringsidkare som bryter mot registreringsplikten.

Skälen för mitt förslag: Grundläggande för det registreringssystem som avses ingå i den nya kontrollordningen är att ett försäljningsförbud skall gälla, om produkten inte är registrerad. En viktig fråga blir då vilken påföljd som skall följa, när en otillåten produkt påträffas på marknaden. Det finns anledning att därvid skilja mellan påföljder för åsidosättande av registreringsskyldigheten som sådan och påföljd för saluförande m. m. av bristfälliga produkter.

För det senare fallet gäller redan straffbestämmelser som meddelats med stöd av bemyndigandet i 15 § ellagen. Straffbestämmelserna, som endast innehåller böter i straffskalan, återfinns bl. a. i förordningen (1977:585) om elektrisk materiel m. m. Även i fortsättningen bör det vara möjligt att straffbelägga otillåten befattning med bristfälliga elprodukter. Fängelse bör

dock ingå i straffskalan. Jag föreslår därför att det i ellagen införs en straffbestämmelse härom.

Jag övergår nu till att behandla frågan om lämpligt påföljdssystem för åsidosättande av den föreslagna registreringskyldigheten. Som bakgrund till mitt ställningstagande vill jag inledningsvis nämna något om de straffrättsliga sanktionsformer som är möjliga att använda.

Ett brott som begås i näringsverksamhet kan enligt gällande regler följas av olika straffrättsliga sanktioner. Brottspåföljd kan ådömas den fysiska person som har det straffrättsliga ansvaret för gärningen. Detta traditionella sanktionssystem har under senare år kompletterats med nya sanktionsformer. År 1982 infördes sålunda bestämmelser om förverkande av ekonomiska fördelar vid brott i näringsverksamhet. År 1986 infördes regler om företagsbot. De nya sanktionsformerna regleras i 36 kap. brottsbalken.

Enligt bestämmelserna om förverkande av ekonomiska fördelar är det möjligt att förverka sådan företagsekonomisk vinst som uppkommit hos näringsidkare till följd av att ett brott har begåtts i utövningen av dennes verksamhet.

Bestämmelsen tar inte enbart sikte på direkta förtjänster av brott utan även på värdet av sådana ekonomiska fördelar som på ett mera indirekt sätt kan härledas till brottet.

Bestämmelserna om företagsbot innebär att näringsidkare skall kunna åläggas företagsbot för brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet. För att företagsbot skall kunna utdömas krävs att brottsligheten har inneburit ett grovt åsidosättande av de särskilda skyldigheter som är förenade med verksamheten eller är av allvarligt slag och näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten. Boten skall bestämmas direkt i pengar till minst 10 000 kr. och högst tre milj. kr.

Vid sidan av det traditionella straffrättsliga sanktionssystemet har på vissa områden också s. k. sanktionsavgifter införts. Härmed avses sådana straffavgifter som kommit till vid sidan av eller i stället för skadestånd, vite, böter och förverkande. Avgifterna är knutna till vissa bestämmelser på sådant sätt att en överträdelse av bestämmelserna medför skyldighet att betala en avgift till det allmänna. Som exempel kan nämnas miljöskyddsavgift enligt miljöskyddslagen (1969:387), varselavgift enligt lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, vattenföreningssavgift enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförening från fartyg, övertidsavgift enligt arbetstidslagen (1982:673), lagringsavgift enligt lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol och lagen (1985:635) om försörjningsberedskap på naturgasområdet samt byggnadsavgift m. m. enligt plan- och bygglagen (1987:10).

Avgifter av det här slaget kan ofta tillämpas i fråga om såväl juridiska som fysiska personer. I fråga om de subjektiva rekvisiten för avgiftsskyldighetens inträde skiljer sig emellertid avgifterna i viss mån från varandra. Stundom krävs sålunda att den aktuella överträdelsen har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. I andra fall åläggs avgiften enligt modellen för strikt ansvar. På liknande sätt skiljer sig reglerna om de myndigheter som har att pröva avgiftsfrågorna. En del avgifter beslutas av de allmänna

domstolarna. Andra administreras av förvaltningsmyndigheter, i vissa fall med möjlighet att överklaga ett avgiftsbeslut till domstol.

Avgifterna bestäms i regel enligt vissa schabloner som alla har det gemensamt att de utgår från ett mätbart moment – en parameter – i den aktuella överträdelsen. Som exempel kan i det sammanhanget nämnas vattenföroreningsavgiften som skall bestämmas med hänsyn till utsläppets omfattning och fartygets storlek enligt en särskild tabell.

Riksdagen har angett vissa riktlinjer för användningen av sanktionsavgifter (prop. 1981/82: 142, JuU 53, rskr. 328).

I samband med införandet av reglerna om företagsbot framhöll föredragande statsrådet att sanktionsavgifter även i fortsättningen kan komma att spela en betydelsefull roll när det gäller att genom punktinsatser komma till rätta med vissa slag av överträdelser (prop. 1985/86:23). Enligt uttalandet torde de riktlinjer som riksdagen tidigare antagit allttjämt vara vägledande vid utformandet av nya avgifter. Riksdagen lämnade uttalandena utan erinran (JuU 1985/86:13, rskr. 110).

Utredaren har föreslagit att en sanktionsavgift införs för överträdelser mot registreringsskyldigheten. Enligt förslaget bör avgiften i första hand tas ut hos tillverkare och importörer och sättas så högt att den får en avskräckande effekt. Det bör vidare överlämnas till tillsynsmyndigheten att ålägga avgiftsskyldighet.

I likhet med utredaren anser jag att ett system med sanktionsavgift bör införas. Som stöd för min ståndpunkt vill jag åberopa främst följande omständigheter.

Som jag tidigare framhållit blir registreringen av elartiklar ett av de väsentligaste inslagen i den nya elkontrollordningen. Det är därför mycket viktigt att registreringsskyldigheten efterlevs. Eventuella brott mot registreringsskyldigheten måste kunna beivras snabbt och sakkunnigt. Sanktionssystemet måste ha en uttalad preventiv effekt.

I jämförelse med det straffrättsliga sanktionssystemet, inklusive värdeförverkande och företagsbot, är enligt min mening ett system med sanktionsavgifter avsevärt mera flexibelt. En avgift kan utformas med särskild inriktning på att komma till rätta med missförhållanden inom vissa områden och kan därvid "skräddarsys" för just det område som det gäller. Jag har därför kommit fram till att ett system med avgiftssanktioner är lämpligare än en ordning med straffsanktioner i det nu aktuella fallet.

Jag övergår nu till frågan om hur en sanktionsavgift bör utformas. Jag har i denna del beaktat de av riksdagen antagna riktlinjerna för sanktionsavgifter i prop. 1981/82: 142.

Avgiftsskyldigheten bör begränsas till att omfatta dem som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut en elektrisk artikel utan att kravet på registrering har iakttagits. Om annan än den som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut elartiklar åsidosätter kravet på registrering bör i stället straffsanktioner kunna användas. Både juridiska och fysiska personer skall kunna åläggas betalningsskyldighet. Eftersom avgiften skall verka preventivt måste den vara ekonomiskt kännbar.

Bestämmelserna om beräkning av avgiftsbeloppet bör i all möjlig utsträckning konstrueras så att de utgår från ett mätbart moment i den

aktuella överträdelsen som gör det möjligt att förutse och fastställa hur stor avgiften skall bli i det särskilda fallet. Jag föreslår att avgiften skall motsvara 25 % av det vederlag som en överlåtare eller uthyrare har mottagit i samband med yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning av icke registrerade elartiklar.

Avgiftsskyldigheten bör bygga på principen om strikt ansvar. En sådan konstruktion är enligt min mening försvarbar från rättssäkerhetssynpunkt med hänsyn till att överträdelser på området inte torde kunna förekomma annat än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet. Det bör finnas en möjlighet att sätta ned avgiften eller efterge den i sådana fall då det framstår som oskäligt att ta ut full avgift. Denna möjlighet bör dock användas restriktivt och endast i rena undantagsfall.

Jag övergår här efter till frågan om i vilken ordning frågor om avgift skall prövas. Som jag tidigare nämnt beslutas en del sanktionsavgifter av de allmänna domstolarna. Andra administreras av förvaltningsmyndigheter. Det torde främst vara lämpligt att överlämna prövningen till domstol när avgiftsskyldigheten görs beroende av huruvida överträdelsen skett av uppsåt eller oaktsamhet och när reglerna är utformade på sådant sätt att det finns utrymme för betydande skönsmässiga bedömningar.

Ett grundläggande krav när en ny sanktionsavgift införs är som nämnts en snabb och sakkunnig behandling av den myndighet som beslutar om avgiften. Den nu avsedda avgiftsskyldigheten skall bygga på strikt ansvar och det blir därför inte aktuellt att göra bedömningen huruvida en överträdelse skett av uppsåt eller oaktsamhet. Avgiften skall beräknas utifrån ett mätbart moment i den aktuella överträdelsen och det torde knappast bli svårt att fastställa avgiften i enskilda fall. Mot denna bakgrund finner jag det mest ändamålsenligt att låta en förvaltningsmyndighet besluta om betalningsskyldighet. Enligt min mening bör statens energiverk, i egenskap av elsäkerhetsansvarig myndighet, pröva frågor om sanktionsavgift. Detta bör, med hänsyn till frågans vikt, framgå direkt av lagen.

Det bör finnas en möjlighet att få överklaga ett beslut om avgiftsskyldighet till kammarrätt.

Ett beslut om påförd avgift bör vara direkt verkställbart enligt utsköningsbalken. Det bör dock finnas möjlighet att genom ett särskilt beslut förbjuda verkställighet av ett icke lagakraftvunnet avgiftsbeslut. Verkställighet bör inte heller kunna ske om säkerhet ställs för avgiftsskyldighetens fullgörande.

Den av mig föreslagna sanktionsavgiften bör – i enlighet med vad som normalt gäller för sådana avgifter – inte vara avdragsgill vid inkomsttaxeringen. För att uppnå detta föreslår jag att uppräkningslagen av icke avdragsgilla avgifter m. m. i 20 § kommunalskattelagen (1928:370) kompletteras med den nya sanktionsavgiften enligt ellagen.

Jag övergår nu till frågan om vilka preskriptionsregler som bör gälla beträffande den nya sanktionsavgiften.

För fordringar i allmänhet gäller enligt preskriptionslagen (1981:130) att de preskriberas tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan.

Enligt miljöskyddslagen och lagen om åtgärder mot vattenförorening

från fartyg gäller en kompletterande preskriptionsregel för påförd avgift. En motsvarande preskriptionsbestämmelse bör införas beträffande den nu föreslagna sanktionsavgiften. Enligt bestämmelsen bör en avgift bortfalla om inte verkställighet sker inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

2.5 Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna i ellagen och kommunalskattelagen bör träda i kraft den 1 juli 1988.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom miljö- och energidepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar.

2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Det under 2 angivna förslaget har upprättats i samråd med chefen för finansdepartementet.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2.2*.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till lag om ändring i ellagen

Som jag tidigare nämnt kräver det nya elkontrollsystemet att vissa ändringar i ellagen genomförs. Ändringarna innebär att bemyndiganderegeln i 15 §, förutom vissa redaktionella ändringar, förtydligas och utvidgas. Vidare införs nya bestämmelser om registrering av elartiklar, sanktionsavgift, tillsyn, straff och överklagande (16–32 §§). De nya reglerna om överklagande och straff föranleder i sin tur dels att vissa ändringar görs i 2 § 6 mom. och dels att 2 § 9 mom. upphävs.

2 § 6 mom.

Enligt lagrummet i gällande lydelse skall frågor om återkallelse av koncession prövas av den regeringen bemyndigad. I paragrafen finns vidare en bestämmelse om överklagande av beslut om återkallelse av koncession. Ändringen innebär att bemyndigandet får ny lydelse och att regleringen av hur överklagande skall ske flyttas till en ny paragraf (31 §).

15 §

Ellagen innehåller inga direkta bestämmelser om elsäkerhet, även om de risker som är förknippade med användning av el ligger till grund för lagens

bestämmelser om koncession och ansvar för skada m. m. Enligt 15 § i dess nuvarande lydelse får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utfärda föreskrifter *dels* om elektriska anläggningar, anordningar som är avsedda att anslutas till en sådan anläggning samt elektrisk materiel eller elektriska installationer, *dels* om avgifter för ansökningar enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Med stöd av bemyndigandet har en mängd föreskrifter utfärdats som syftar till elsäkerhet.

Paragrafen motsvarar i den nya lydelsen första stycket punkt 1 och andra stycket i den gamla lydelsen. Bemyndigandet avser alltjämt elektriska anläggningar, anordningar som är avsedda att anslutas till sådana anläggningar, elektrisk materiel och elektriska installationer. I förhållande till den gamla lydelsen innebär den nya ett förtydligande av bemyndigandet. Någon saklig ändring av bemyndigandets omfattning är inte avsedd.

16 §

Paragrafen motsvarar 15 § första stycket punkt 2 i den gamla lydelsen. Den nya bestämmelsen innebär ett utvidgat bemyndigande. Som jag tidigare nämnt i den allmänna motiveringen skall elsäkerhetskontrollen finansieras med avgifter som tas ut i samband med registrering av anordningar och elektrisk materiel. Avgifterna skall finansiera inte bara med registreringen direkt sammanhängande verksamhet utan även viss kontroll- och standardiseringsverksamhet, som utgör delar av kontrollsystemet. I den nya bestämmelsen ges ett bemyndigande att ta ut bl. a. en sådan registreringsavgift. Bemyndigandets formulering medger att föreskrifter meddelas om att avgifter får tas ut för annan verksamhet hos en myndighet än sådan som avser kontroll och provning av anordningar och materiel. Som exempel kan nämnas den verksamhet som avser elsäkerhetstillsynen av elektriska anläggningar. Med en sådan anläggning menas enligt 1 § anläggning med däri ingående särskilda föremål för produktion, upplagring, omformning, överföring, distribution eller nyttjande av ström.

Avgiftsbemyndigandet avser också registreringsverksamhet av en riksprovplats som är bolag eller stiftelse (jfr. 22 §).

Nuvarande 16 § har fått den nya beteckningen 33 §.

17 §

Ett viktigt inslag i den nya kontrollordningen är att vissa elartiklar skall vara registrerade samt att det skall vara förbjudet att yrkesmässigt överlåta eller hyra ut oregistrerade artiklar. Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att registrera anordningar avsedda att anslutas till elektrisk anläggning eller elektrisk materiel.

Registreringen av elartiklar är inte ett godkännandeförfarande. Någon teknisk granskning skall inte förekomma. Avsikten är att registrering skall ske om den som begär registrering på visst sätt visar att produkten har

kontrollerats i enlighet med gällande svenska säkerhetskrav. Överlåtelse eller uthyrning får påbörjas när registrering har skett.

I en föreskrift som meddelas enligt paragrafen bör anges vad som skall registreras och vem som är skyldig att göra anmälan om registrering. Registreringsskyldigheten kan avse den som tillverkar, importerar eller yrkesmässigt överlåter eller hyr ut en artikel. Om registreringsskyldigheten omfattar mer än ett av dessa led i omsättningskedjan får registreringsskyldigheten anses uppfylld om artikeln har registrerats en gång. Med import avses både yrkesmässig införsel till landet och införsel för privat bruk. Den närmare utformningen av registreringsskyldigheten och registreringsförfarandet avses ske i administrativ ordning.

18 §

Enligt paragrafen skall en särskild sanktionsavgift betalas till staten av den som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut en elartikel utan att kravet på registrering enligt 17 § har iakttagits. Om annan än den som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut elartiklar överträder föreskrifter om registrering kan straff ådömas med stöd av 27 §.

Såväl juridiska som fysiska personer kan åläggas skyldighet att betala avgift för underlåten registrering. Avgiftsskyldigheten bygger på principen om strikt ansvar.

Paragrafens reglering av hur avgiften skall beräknas har utformats mot bakgrund av att det på ett enkelt sätt bör gå att förutse och fastställa hur stor avgiften blir i det särskilda fallet. Enligt paragrafen skall avgiften beräknas för varje överlåtet eller uthyrt exemplar och motsvara 25% av vederlaget. Avgiften kan tas ut i alla försäljningsled så länge kravet på registrering inte har iakttagits, vilket innebär att avgift kan tas ut i flera led för samma produkt. Det ligger därför i sakens natur att avgiftens storlek avseende en och samma vara kan variera beroende på om avgiften tas ut av en grossist eller av en detaljhandlare.

En konstruktion med strikt ansvar kan i vissa fall leda till oskäligen resultat. Med hänsyn bl. a. härtill har en möjlighet att nedsätta eller efterge avgiften tagits in i paragrafen. Avsikten är att avsteg från betalningsskyldigheten endast skall göras i rena undantagsfall. I lagtexten har detta kommit till uttryck genom kravet på att betalningsskyldighet endast får nedsättas eller efterges om det finns synnerliga skäl.

Nuvarande 18 § har fått den nya beteckningen 34 §.

19 §

Frågan om vem som skall handlägga ärenden om sanktionsavgift har behandlats i den allmänna motiveringen. Enligt paragrafen är det statens energiverk som skall pröva frågor om avgift.

20 §

Beträffande preskription av fordringar på avgift enligt 18 § gäller allmänt reglerna i preskriptionslagen. Enligt den lagen preskriberas en fordran tio

år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Paragrafen innehåller en från preskriptionslagen avvikande preskriptionsregel avseende beslut om avgift för underlåten registrering. Tidsfristen fem år är densamma som gäller enligt 35 kap. 7 § och 8 § 1 brottsbalken i fråga om ådömda böter resp. då fängelse ej över ett år ådömts.

21 §

Enligt paragrafen, som saknar motsvarighet i ellagens gällande lydelse, skall tillsynen över efterlevnaden av lagen utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Det är viktigt att olika säkerhetsaspekter på elmateriel samordnas och att risken i särskilda situationer, t. ex. i arbetslivet, beaktas. Tillsynsmyndigheterna bör därför samråda med andra sektorsansvariga myndigheter.

22 §

Som närmare utvecklats i den allmänna motiveringen bör prövningen av registreringsfrågor kunna överlämnas till en riksprovplats.

Som jag tidigare nämnt är avsikten att den myndighetsutövning som består i registreringsverksamhet av elektriska artiklar skall kunna överlämnas till en riksprovplats som besitter särskild sakkunskap. Med riksprovplats menas en sådan provplats som avses i lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. Riksprovplats för elektriskt materiel är SEMKO.

Enligt 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen kräver ett överlämnande av myndighetsutövning till bl. a. bolag eller stiftelse stöd i lag. Paragrafen innehåller ett sådant bemyndigande.

För riksprovplatsens verksamhet kan föreskrivas avgifter med stöd av 16 §.

23 §

Enligt paragrafen har en tillsynsmyndighet rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som inte efterkommer en framställning enligt paragrafen kan föreläggas vite enligt 26 §.

24 §

Paragrafen kan ses som en komplettering till 23 §. *Första stycket* ger tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen. Avsikten med paragrafen är främst att underlätta för tillsynsmyndigheten att utöva tillsyn över verksamhet som bedrivs yrkesmässigt. I paragrafen uttalas därför att rätten till tillträde inte omfattar bostäder. Eventuella tvångsingripanden i bostäder som påkallas från elsäkerhetssynpunkt kan ske med stöd av rättegångsbalkens bestämmelser om husrannsakan.

I den allmänna motiveringen har marknadskontrollen av elektrisk mate-

riel framhållits som ett viktigt inslag i den nya kontrollordningen. För att möjliggöra en effektiv tillsyn av marknadsförda elartiklar har *andra stycket* införts. Enligt bestämmelsen ges en tillsynsmyndighet rätt att för provning ta ut ett eller flera exemplar av en anordning avsedd att anslutas till elektrisk anläggning eller elektrisk materiel som har införts på marknaden eller som skall införas på marknaden. Åtgärden kan vidtas hos tillverkare, importörer, grossister eller detaljhandlare.

Av *tredje stycket* följer, att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om dels ersättning för uttaget prov, dels skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighet för provning.

Fjärde stycket är en nyhet i ellagen. Enligt bestämmelsen skall polisen på begäran av en tillsynsmyndighet lämna det biträde som behövs för tillsynen.

25 §

Genom paragrafen införs bestämmelser om de tillsynsåtgärder som en tillsynsmyndighet kan vidta i enskilda fall.

Enligt paragrafen är det möjligt att meddela de förelägganden och förbud som är påkallade från elsäkerhetssynpunkt för att lagen skall efterlevas. Ett föreläggande eller förbud kan alltså omfatta de skyldigheter som direkt framgår av lagen. Enligt stadgandet kan vidare förelägganden och förbud meddelas i de fall föreskrifter har meddelats med stöd av lagen. Som exempel kan nämnas föreskrifter enligt 15 §. Paragrafen ger även möjlighet att meddela förelägganden och förbud för att framtvunga efterlevnad av ett tillståndsvillkor.

Som tidigare nämnts är paragrafens tillämpningsområde inskränkt till de fall då ett ingripande är påkallat från elsäkerhetssynpunkt. Föreläggande eller förbud enligt paragrafen kan alltså inte meddelas t. ex. rörande lagens bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla ström (2 § 4 mom.) eller att svara för skador (4 §).

26 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vite.

En tillsynsmyndighet har enligt 23 § rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Bestämmelsen kan tillämpas både i fråga om tillsyn som gäller elsäkerheten och tillsyn av efterlevnaden av registreringsskyldighet enligt 17 §. Det kan t. ex. vara nödvändigt att begära upplysningar eller ta del av handlingar för att registrering enligt 17 § skall kunna ske eller då sanktionsavgift enligt 18 § skall bestämmas. Enligt paragrafen kan en begäran enligt 23 § förenas med vite.

Enligt paragrafen kan vidare ett föreläggande eller förbud enligt 25 § förenas med vite. Ett sådant föreläggande kan meddelas i den mån det är påkallat från elsäkerhetssynpunkt för att lagen eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Paragrafen innehåller ansvarsbestämmelser.

Av redaktionella skäl har straffbestämmelserna i 2 § 9 mom. flyttats till *första stycket punkterna 1 och 2* i förevarande paragraf. Straffmaximum har höjts till fängelse i högst ett år.

Straffbestämmelsen i *första stycket punkt 3* avser den som bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 15 §. Punkten avser även den som bryter mot föreskrift enligt 17 § om registrering.

Enligt 29 § andra stycket skall inte ansvar ådömas för brott mot föreskrift om registrering om sanktionsavgift skall betalas enligt 18 § på grund av den uteblivna registreringen.

Enligt *andra stycket* skall inte dömas till ansvar i ringa fall.

28 §

Ellagens straffregler är subsidiära i förhållande till brottsbalkens. Det innebär att brottsbalkens regler skall tillämpas om en gärning kan hänföras till båda lagarnas brottsbeskrivningar.

29 §

Ändringarna i ellagen innebär att en ordning med både vite och straff kan komma i fråga vid ett och samma förfarande. Efter mönster i annan lagstiftning har en särskild bestämmelse införts i *första stycket* om att den som har åsidosatt ett vitesföreläggande eller överträtt ett vitesförbud ej får dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet. Motsvarande bestämmelse finns i bl. a. 28 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Andra stycket avser att reglera motsvarande förhållande vad gäller sanktionsavgift enligt 18 § och straff. Enligt bestämmelsen skall inte ansvar ådömas för brott mot föreskrift om registrering enligt 17 § om sanktionsavgift skall betalas enligt 18 § till följd av den uteblivna registreringen.

30 §

Genom paragrafen införs en möjlighet att förverka elektriska anläggningar, anordningar avsedda att anslutas till sådan anläggning eller elektrisk materiel som varit föremål för brott enligt ellagen. Enligt paragrafen är det även möjligt att förverka värdet av sådant som inte längre innehas. Även utbytet av ett brott kan förverkas. Innebörden av paragrafens undantagsbestämmelse är att förverkande skall ske utom i det speciella undantagsfall då en sådan påföljd framstår som oskäligt hård.

31 §

I paragrafen finns bestämmelser om överklagande.

Enligt *första stycket* får beslut om prisreglering enligt 2 § 7 mom. inte

överklagas. Bestämmelsen är överflyttad från förordningen (1979:466) om prisreglering enligt lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar.

Enligt *andra stycket* får beslut enligt 18 § om sanktionsavgift överklagas hos kammarrätten.

Tredje stycket innehåller en erinran om att vissa överklagandebestämmelser kommer att utfärdas i administrativ ordning.

Enligt *fjärde stycket* skall regeringen meddela bestämmelser om överklagande av beslut av en riksprövplats som erhållit bemyndigande enligt 22 §.

32 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut enligt lagen eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen.

Enligt *första stycket* gäller som huvudregel att ett meddelat beslut skall gälla omedelbart.

I *andra stycket* finns en särskild bestämmelse om verkställighet av beslut om avgift enligt 18 §. Ett sådant beslut skall verkställas genast enligt utsökningsbalken i den ordning som gäller för allmänna mål. Enligt bestämmelsen finns en möjlighet att förhindra verkställighet av ett icke lagakraftvunnet beslut genom att ställa säkerhet för avgiftsskyldighetens fullgörande. Verkställigheten kan även förhindras genom ett inhibitionsbeslut.

33 §

Paragrafen, som motsvarar nuvarande 16 §, har ändrats redaktionellt.

34 §

Paragrafen, som motsvarar nuvarande 18 §, har ändrats redaktionellt.

4.2 Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen

Som jag tidigare nämnt innebär ändringarna i ellagen bl. a. att en särskild sanktionsavgift införs för underlåten registrering av elektrisk materiel m. m. Avgiften bör, i enlighet med vad som normalt gäller för sådana avgifter, inte vara avdragsgill vid inkomsttaxeringen. Ändringen i 20 § kommunalskattelagen har gjorts för att uppnå detta.

Samtidigt har en hänvisning i 20 § ändrats. Den ändringen hänger samman med att sanktionsavgifterna enligt byggnadslagstiftningen numera finns i 10 kap. plan- och bygglagen (1987:10). PBL. Hänvisningen till lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. har därför ersatts med en hänvisning till 10 kap. PBL. Enligt övergångsbestämmelsen till lagändringen skall äldre bestämmelser fortfarande tillämpas i fråga om avgifter enligt lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

5 Hemställan

Prop. 1987/88:82

Bilaga 2

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1987-12-21.

Närvarande: f. d. regeringsrådet Wieslander, regeringsrådet Wadell, justitierådet Magnusson.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 10 december 1987 har regeringen på hemställan av statsrådet Dahl beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1902: 71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, m. m.

Förslaget har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Mats Jender.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Propositionens lagförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar¹

dels att 2 § 9 mom. skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 16 och 18 §§ skall betecknas 33 respektive 34 §,

dels att 2 § 6 mom. andra stycket, 15 § och de nya 33 och 34 §§ skall ha följande lydelse.

dels att det i lagen skall införas sjutton nya paragrafer, 16-32 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 § 6 mom.²

Åsidosätter koncessionshavaren i väsentlig mån föreskrift, som givits vid meddelande av koncession, eller förpliktelser, som avses i 4 mom., eller har han under tre år i följd ej haft ledningen eller ledningsnätet i bruk, må koncessionen helt eller delvis återkallas.

Fråga om återkallelse prövas av den regeringen bemyndigad. Mot beslut om återkallelse föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Frågor om återkallelse prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

15 §³

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter

1. som angår elektrisk anläggning, anordning som är avsedd att anslutas till sådan anläggning, elektrisk materiel eller elektrisk installation,

2. om avgifter för ansökningar enligt denna lag eller enligt föreskrifter, som har meddelats med stöd av denna lag.

Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, i den mån det är påkallat från säkerhetssynpunkt, meddela föreskrifter om kontroll, provning eller besiktning samt andra föreskrifter som angår elektriska anläggningar, anordningar avsedda att anslutas till sådana anläggningar, elektrisk materiel eller elektriska installationer.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter

¹ Senaste lydelse av 2 § 9 mom. 1982:487.

² Senaste lydelse 1975:68.

³ Senaste lydelse 1981:596.

för myndighets verksamhet som sker med stöd av denna lag. Med myndighet jämställs riksprovplats som avses i 22 §.

17 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillverkar eller importerar eller som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut anordningar, avsedda att anslutas till elektrisk anläggning, eller elektrisk materiel skall vara skyldig att registrera sådana anordningar eller sådan materiel.

18 §

Den som yrkesmässigt överlåter eller hyr ut en anordning, avsedd att anslutas till elektrisk anläggning, eller elektrisk materiel utan att kravet på registrering enligt 17 § har iakttagits skall till staten betala en särskild avgift för underlåten registrering.

Avgiften skall motsvara tjugofem procent av vederlaget för varje exemplar som överlåtit eller hyrts ut.

Om det finns synnerliga skäl, får avgiften sättas ned eller efterges.

19 §

Statens energiverk prövar frågor om avgift enligt 18 §.

20 §

Påförda avgifter enligt 18 § bortfaller i den mån verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

21 §

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

⁴ Paragrafen i tidigare lydelse upphävd genom 1975:68.

22 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlåta till en riksprövplats som är bolag eller stiftelse att pröva frågor om registrering av anordningar, avsedda att anslutas till elektrisk anläggning, eller elektrisk materiel.

23 §

Tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

24 §

För tillsyn enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder.

Om det behövs för tillsynen får tillsynsmyndigheten hos tillverkare, importörer, grossister och detaljhandlare för provning ta ut ett eller flera exemplar av en anordning, avsedd att anslutas till elektrisk anläggning, eller elektrisk materiel som har införts eller skall införas på marknaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning för uttaget prov och om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för provning.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

25 §

I den mån det är påkallat från elsäkerhetssynpunkt får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

26 §

En begäran enligt 23 § samt föreläggande eller förbud enligt 25 § får förenas med vite.

27 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 § 1 mom. första eller tredje stycket,

2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 § 3 mom. andra stycket,

3. bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 15 eller 17 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

28 §

Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

29 §

Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande eller överträtt ett vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till ansvar för brott mot registreringskyldighet enligt 17 § döms inte, om avgift skall betalas enligt 18 § för underlåten registrering.

30 §

Elektriska anläggningar, anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning eller elektrisk materiel som varit föremål för brott enligt denna lag skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för sådan egendom kan värdet förklaras förverkat. Även utbytet av brott enligt denna lag skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

31 §

Beslut enligt 2 § 7 mom. får inte överklagas.

Beslut av statens energiverk enligt 18 § får överklagas hos kamrarrätten.

Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt 23 §, 24 § första eller andra stycket, 25 § eller 26 § eller med stöd av ett be-

myndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Föreskrifter om överklagande av ett beslut av en riksprovplats meddelas av regeringen.

32 §

Beslut som meddelats enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Beslut om avgift enligt 18 § får verkställas genast, om inte annat förordnas eller säkerhet ställs för avgiftsskyldighetens fullgörande. För verkställighet gäller i övrigt vad som föreskrivs i utsökningsbalken om allmänna mål.

16 §⁵ Med avseende å vissa starkströmsanläggningar meddelas, utöver vad i denna lag stadgas, bestämmelser i lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar.

33 § I fråga om vissa starkströmsanläggningar finns ytterligare bestämmelser i lagen (1942:335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar.

18 §⁶ Om atomskada gäller särskilda bestämmelser.

34 § Om atomskada gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

⁵ Senaste lydelse 1942: 338.

⁶ Senaste lydelse 1968: 49.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 20 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*20 §¹

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skall alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande avräknas från samtliga intäkter i pengar eller pengars värde (*bruttointäkt*) som har influtit i förvärvskällan under beskattningsåret.

Avdrag får *inte* göras för:

den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, såsom vad skattskyldig utgett som gåva eller som periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning till person i sitt hushåll;

sådana kostnader för hälsovård, sjukvård samt företagshälsovård som anges i anvisningarna;

kostnader i samband med plockning av vilt växande bär och svampar till den del kostnaderna inte överstiger de intäkter som är skattefria enligt 19 §;

värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av den skattskyldige själv eller andre maken eller av den skattskyldiges barn som ej fyllt 16 år;

ränta på den skattskyldiges eget kapital som har nedlagts i hans förvärvsverksamhet;

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning på skuld;

avgift enligt 8 kap. studiestödslagen (1973:349);

avgift enligt lagen (1972:435) om överlastavgift;

avgift enligt *lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.*; avgift enligt *10 kap. plan- och bygglagen (1987:10)*;

avgift enligt 99 a § utlänningslagen (1980:376);

avgift enligt 26 § arbetstidslagen (1982:673);

skadestånd, som grundas på lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller annan lag som gäller förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, när skadeståndet avser annat än ekonomisk skada;

företagsbot enligt 36 kap. brottsbalken;

straffavgift enligt 8 kap. 7 § tredje stycket rättegångsbalken;

belopp för vilket arbetsgivare är betalningsskyldig enligt 75 § uppbördslagen (1953:272) eller för vilket betalningsskyldighet föreligger på grund av underlåtenhet att göra avdrag enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar;

avgift enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift;

kontrollavgift enligt lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering;

överförbrukningsavgift enligt ransoneringslagen (1978:268);

vattenföroreningsavgift enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg;

¹ Senaste lydelse 1987:1303.

avgift enligt 3 § lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor:

lagringsavgift enligt lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol eller lagen (1985:635) om försörjningsberedskap på naturgasområdet:

avgift enligt 18 § lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar;

ränta på lånat kapital till den del räntan täcks av sådant statligt bidrag som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §:

kapitalförlust m. m. i vidare mån än som får ske enligt 36 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas i fråga om avgifter enligt lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Innehållsförteckning

Prop. 1987/88:82

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 februari 1988 ..	3
Bilaga 1 Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 februari 1988 (industridepartementet)	5
1 Inledning	5
2 Kontroll genom teknisk provning	6
3 EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning	9
4 Teknisk provning och kontroll inom elområdet	10
5 Gällande kontroll av elsäkerhet i Sverige	11
6 Läget i Danmark och EFTA-länderna	13
7 Lågspänningsdirektivet inom EG	14
8 Överenskommelser om ömsesidigt godtagande av provnings- eller kontrollresultat	15
9 Förslag till en ny kontrollordning	15
9.1 Kontrollordning m. m.	17
9.2 Kontrollformer och registrering	18
9.3 Marknadskontroll	20
9.4 Finansiering	21
9.5 Övrigt	21
10 Hemställan	22
Bilaga 1:1 Sammanfattning intagen i betänkandet Ds I 1986:1 Effektivare kontroll och underlättad handel Utredarens lagförslag (Ds I 1986:1)	23
Bilaga 1:2 Remissammanställning i fråga om betänkandet Ds I 1986:1	31
Bilaga 2 Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 februari 1988 (miljö- och energidepartementet)	46
1 Inledning	46
2 Allmän motivering	47
2.1 Bemyndiganden att meddela föreskrifter om elsäkerhet och avgifter	47
2.2 Registrering	48
2.3 Ett förbättrat tillsynssystem	50
2.4 Sanktionsavgift m. m.	51
2.5 Ikraftträdande	55
3 Upprättade lagförslag	55
4 Specialmotivering	55
4.1 Förslaget till lag om ändring i ellagen	55
4.2 Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen	61
5 Hemställan	62
Bilaga 2.1 Lagrådets yttrande	63
Bilaga 2.2 Propositionens lagförslag. Förslag till Lag om ändring i lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)	64

